
“VOORST MAAKT RUIMTE VOOR SPORT EN BEWEGEN”

**Nota sport- en beweegbeleid gemeente Voorst
periode 2012 tot en met 2016**

Corsa stuknummer 2012-07241

Deel A	Hoofdpijnen en uitvoeringsplan.....	5
	Voorwoord	5
	1. Inleiding	6
	2. Inspiratie	6
	3. Missie, visie en algemene doelstelling	7
	4. Actieprogramma	8
4.1	Actieprogramma ‘beleid en besluitvorming’	8
4.1.1.	Verder concretiseren van de beleidscyclus Sport en Bewegen	8
4.1.2.	Het implementeren van een Monitor Sport en Bewegen	9
4.1.3.	Het permanent volgen van landelijk en regionaal beleid en programma's	9
4.1.4.	Concrete duiding meerwaarde sport en bewegen voor andere beleidsterreinen	10
4.1.5.	Wijziging gemeentelijke processen	10
4.1.6.	Verbeteren ruimtelijke planning t.b.v. Sport en Bewegen	11
4.2.	Actieprogramma ‘Meer sporten en bewegen’	11
4.2.1	Verdere segmentatie en gerichte activiteiten voor meer sport en bewegen	11
4.2.2.	Versterking sportverenigingen en verbindingen leggen met andere sectoren.	12
4.2.3.	Versterken betrokkenheid bedrijfsleven bij ‘Sport en Bewegen’	14
4.2.4.	Verbeteren gemeentelijke sportaccommodaties en het realiseren van een beweegvriendelijke omgeving.	14
4.3.	Tijdschema actieprogramma	16
Deel B	Beschrijvingen en analyses	17
	1. Inleiding	17
1.1.	Waarom sport- en beweegbeleid.....	17
1.2.	Wat is sport?	17
1.3.	Functies en betekenis van sport en bewegen	17
1.4.	Nationaal beleid gericht op sport en bewegen	18
1.5.	Sportbeleid provincie Gelderland	19
2.	De inwoners en beweeggedrag.....	20
2.1.	Inwoners van Voorst.....	20
2.2.	Analyse beweeggedrag en gewicht diverse doelgroepen in de gemeente Voorst	20
2.2.1.	Beweegnormen en onderzoeken	20

2.2.2. Onderzoeksgegevens gemeente.....	21
2.2.3. Conclusies beweeggedrag inwoners.....	22
2.3. Gemeentelijke subsidie en projecten voor doelgroepen in de afgelopen jaren.....	22
2.3.1. Voorzieningen om mensen met lage inkomens te kunnen laten sporten	22
2.3.2 Project voor jeugd en jongeren.....	22
2.3.3. Project voor volwassenen.....	23
2.3.4. Projecten voor senioren.....	23
2.3.5. Subsidie voor mensen met een beperking.	23
2.4. Uitgangspunten voor nieuw beleid gericht op inwoners	23
3. Sportverenigingen.....	24
3.1. Sportverenigingen in de gemeente Voorst	24
3.2. Gemeentelijke subsidies en projecten gericht op sportverenigingen en scholen.....	25
3.3. Analyse sportverenigingen	26
4. Sportaccommodaties en speelruimte	27
4.1. Gemeentelijke accommodaties.	27
4.1.1. Binnensportaccommodaties	27
4.1.2. Buitensportaccommodaties	27
4.2. Analyse gemeentelijke sportaccommodaties	28
4.2.1. Accommodatiebeleid gemeente Voorst;.....	28
4.2.1.1. Investing en onderhoud accommodaties	29
1. Bestaande sport accommodaties.....	29
2. Nieuwe sportaccommodaties.....	29
4.2.1.2. Beheer accommodaties.....	30
4.2.1.3. Samenwerking gemeente, sportverenigingen en beheersinstellingen	31
4.3. Private sportaccommodaties en sportaanbieders.	31
4.4. Trends sport en bedrijven	32
4.5. Ruimtelijke voorzieningen.....	32
4.5.1. Landelijke trends ruimtelijke voorzieningen.....	32
4.5.2. Ruimtelijke voorzieningen in de gemeente Voorst	32
5. specifiekere doelstellingen	33
5.1. De inwoners van de gemeente Voorst	33
5.2. De sportaanbieders; sportverenigingen en onderwijs	33

5.3. De sportaccommodaties en ruimtelijke voorzieningen	34
6. Financiële kaders en organisatie	34
6.1. Rol gemeente.	34
6.1.1. Gemeentelijke rol gericht op sporter en sportverenigingen.....	34
6.1.2. Gemeentelijke rol gericht op sportaccommodaties	35
6.1.3. Raakvlakken met andere beleidsterreinen	35
6.1.4. Beleidsvoornemens van vakgroepen met raakvlakken met sport en bewegen	36
1. Wet maatschappelijke ondersteuning (Wmo)	36
2. Lokaal gezondheidsbeleid (Wet publieke gezondheid, Wpg)	36
3. Gemeentelijk verkeers- en vervoerplan (gvvp)	36
4. Ruimtelijke ordening.....	37
5. Openbare speelruimte.....	37
6. Economie en recreatie	37
6.2. Rol koepel, sportraad, De Schaeck, Mens en Welzijn	37
6.3. Financieel kader.	39
6.3.1. Huidig financieel kader 2012	39
6.3.2. Gewenst financieel kader	41
6.4. Monitoring en evaluatie.....	42
Lijst met afkortingen.....	43
Bijlage 1. Analyse beweeggedrag en overgewicht specifieke groepen in de gemeente Voorst	44
1. Jeugd en jongeren	44
1.1. Beweeggedrag jeugd (4-12)	44
1.2. Gewicht jeugd	44
1.3. Beweeggedrag Jongeren (12-18 jaar).....	44
1.4. Gewicht jongeren.....	45
1.5. Alcoholgebruik jongeren	45
2. Volwassenen (19-65 jaar).....	46
2.1. Beweeggedrag Volwassenen	46
2.2. gewicht volwassenen.....	46
3. Senioren.....	47
3.1. Beweeggedrag en gewicht senioren (65 jaar en ouder)	47
4. Beweeggedrag en gewicht van mensen met een beperking	47

VOORWOORD

Met genoegen presenteren wij u de nota sport- en beweegbeleid "Vorst maakt ruimte voor sport en bewegen" van de gemeente Vorst voor de periode 2012 tot en met 2016.

In deze nota leggen we verbindingen tussen het sport- en beweegbeleid en het gezondheids- en Wmo-beleid van de gemeente omdat deze terreinen elkaar sterk beïnvloeden.

De gemeente Vorst heeft een, gezien haar schaalgrootte, uitstekend voorzieningenniveau wat betreft sportaccommodaties en ruimtelijke voorzieningen die uitnodigen tot sporten en bewegen. Met deze voorzieningen vinden we het onze kerntaak om meer inwoners van Vorst te laten bewegen en sporten.

In de nota hopen wij een inspirerend beleid te hebben geformuleerd wat hieraan zal bijdragen.

De gemeente wil met de uitvoering van het beleid faciliteren dat specifieke doelgroepen (jeugd, senioren en mensen met een beperking) meer in beweging komen. Het betreft doelgroepen die, gezien trends en doelstellingen, meer in beweging moeten worden gebracht. Met dit doel willen we sportverenigingen versterken, de sportinfrastructuur verbeteren en de betrokkenheid van het bedrijfsleven bij sport en bewegen vergroten. Daarnaast zal er ook meer aandacht komen voor de vele vrijwilligers.

De Sportraad en de Koepel hebben intensief meegewerkt aan deze nota door middel van advisering en inbreng vanaf de start van het proces. Sportverenigingen zijn door middel van een enquête en een brainstormavond geraadpleegd en konden via 'de klankbordgroep' invloed uitoefenen op de nota.

Verder zijn bijdragen geleverd door: MEE-veluwe, zwembad De Schaeck en Mens en Welzijn Vorst.

Binnen de gemeentelijke organisatie hebben de vakgroepen die een raakvlak hebben met sport ieder op hun terrein input geleverd.

Wij hopen er gezamenlijk in geslaagd te zijn een concrete nota te hebben opgesteld die voor iedereen een goed beeld geeft van het gemeentelijke sport- en beweegbeleid voor de periode 2012 tot en met 2016.

Het college van burgemeester en wethouders

1. INLEIDING

De gemeente Voorst wil met deze nota:

- helder maken wat zij op het gebied van sport en bewegen doet en wil doen;
- voor de toekomst een kapstok hebben voor haar handelen in uiteenlopende situaties rond sport en bewegen;
- verbindingen met andere beleidsterreinen inzichtelijk maken en zorgen voor noodzakelijke onderlinge afstemming;
- de Sportraad en de Koepel Sport, Welzijn en Cultuur (hierna de Koepel) een nadrukkelijke plaats geven tussen bestuur en burgers.

De nota sport- en beweegbeleid Gemeente Voorst (hierna Sportnota), bestaat uit twee delen: A en B.

In deel A vindt u de hoofdlijnen van het sport- en beweegbeleid en het uitvoeringsplan.

Het uitvoeringsplan bevat de acties nodig voor structurele inbedding van dit beleid in de gemeentelijke organisatie en concrete activiteiten gericht op het realiseren van de doelstelling om meer mensen in beweging te krijgen. Aan bod komen de volgende 5 thema's: de inwoners van de gemeente Voorst, de sportverenigingen, gemeentelijke sportaccommodaties, sport en bedrijven en de ruimtelijke voorzieningen in onze gemeente.

In deel B staat het nationale en provinciale sport- en beweegbeleid beschreven en is veel informatie opgenomen betreffende de bestaande situatie en voorzieningen in de gemeente, definities, analyses, financiële kaders, organisatiestructuur, verbindende beleidsterreinen en monitoring en evaluatie.

2. INSPIRATIE

De inwoners van de gemeente

Mensen bepalen zelf hoe gezond ze willen leven. Het beleid van de gemeente is er op gericht de gezonde keuze aantrekkelijk te maken. Dat betekent dat het aanbod aan sport aansluit bij de behoefte van potentiële sporters en dat nieuwe initiatieven voor sport en bewegen aandacht krijgen. Als het ware wordt de behoefte aan sport gecreëerd, waar nodig met maatwerk. Speciale aandacht van de gemeente gaat uit naar de volgende doelgroepen; senioren (55-plus), jeugd vanaf 12 jaar, mensen met een beperking en inactieven. Hoewel topsport breedtesport stimuleert is de aandacht in het gemeentelijk sportbeleid voornamelijk gericht op breedtesport omdat we zoveel mogelijk mensen willen stimuleren om meer te bewegen.

Sportverenigingen

De gemeente hecht aan behoud en versterking van de (lokale) verenigingsstructuur vanwege de sociaal-maatschappelijke functie van sportverenigingen en het vrijwilligerswerk hierin. Met name voor de kleine kernen vormt dit een opgave door een dalend aantal inwoners. Er zal daarom specifiek aandacht zijn voor de verenigingen in deze kernen. Onder meer gaat het dan om het verbeteren van de motivatie en de vaardigheden van vrijwilligers bij verenigingen zodat er mogelijkheden ontstaan voor een vergroot en betaalbaar aanbod aan sport. Samenwerking tussen

verenigingen zal zorgen voor onderlinge versterking, efficiëntie en gezamenlijke belangenbehartiging.

Een goede samenwerking tussen scholen, zorg, sportverenigingen en welzijnsinstellingen verbetert het zicht op waar behoefte is aan (meer) sport- en beweegaanbod. Zo verbetert bijvoorbeeld het beweegaanbod tijdens en na school.

Sportverenigingen kunnen een belangrijke bijdrage leveren voor het meer in beweging krijgen van de boven beschreven doelgroepen door voor deze groepen specifiek aanbod te ontwikkelen.

Sport en bedrijven

Samenwerking tussen sport- en beweegaanbieders, inclusief publiek-private samenwerking (PPS) draagt positief bij aan de realisatie van een vraaggericht en divers sport- en beweegaanbod. Bedrijven hebben belang bij gezonde medewerkers en een sportief imago. Zeker nu mensen tot op hogere leeftijd moeten blijven werken is vitaliteit van groot belang.

Gemeentelijke sportaccommodaties

De gemeente moet beschikbare accommodaties optimaal benutten. Hiervoor moet soms aan aanvullende kwaliteitseisen worden voldaan, zoals voor kinderopvang. Ook kan de capaciteit verhoogd worden door bijvoorbeeld schoolpleinen na schooltijd toegankelijk te maken of door bij nieuwbouw van scholen te overwegen of multifunctionele sportaccommodaties of speellocalen te realiseren zijn.

Effectiever gebruik van sportaccommodaties kan worden bereikt door de mogelijkheden van een meer evenredige capaciteitsverdeling over de dag/avond nader te verkennen. De toewijzing kan meer transparant worden uitgevoerd.

Van belang is dat er meer transparantie is over de werkelijke kosten van binnen- en buitenaccommodaties in relatie tot gehanteerde huurtarieven, zodat een afweging voor de gemeentelijke bijdrage aan bepaalde sporten kan worden gemaakt op basis van deze gegevens.

Ruimtelijke voorzieningen

Mensen bewegen of beoefenen sport ook vaak onafhankelijk van accommodaties en verenigingen, mede door behoefte aan recreatief aanbod, flexibilisering van werktijden en meer vrije tijd.

Voor deze mensen is de beschikbaarheid van ruimtelijke voorzieningen zoals paden, routes, veldjes en groen in de woonomgeving belangrijk. Daarom zal de gemeente bij de ruimtelijke planning zorgen dat de ruimte zoveel mogelijk uitnodigt tot spel, sport en bewegen. Onderdeel hiervan is het bestaan van veilige, aantrekkelijke en directe fietsverbindingen voor de dagelijkse routes naar school en werk.

3. MISSIE, VISIE EN ALGEMENE DOELSTELLING

3.1. *Missie*

Iedere inwoner van de gemeente Voorst doet aan sport en/of beweging, op dusdanige wijze dat maximaal wordt geprofiteerd van de positieve bijdrage van sport en/of beweging aan ieders welzijn en gezondheid.

3.2. Visie

Sport en bewegen is van groot belang voor een aantal kernwaarden van de samenleving; sport en bewegen verbetert de gezondheid, levert een positieve bijdrage aan maatschappelijke cohesie en bevordert integratie. Met sport en bewegen bereik je meer dan een goede gezondheid!

3.3. Algemene doelstelling

De gemeente Voorst streeft ernaar dat alle inwoners van Voorst voldoen aan de Combinorm (zie deel B, paragraaf 2.2.1.).

Via deze ambitieuze doelstelling wenst de gemeente Voorst invulling te geven aan de beschreven missie en visie. Dit vereist een integrale benadering van het sportbeleid, het gezondheidsbeleid, het jeugdbeleid, het onderwijsbeleid en het Wmo-beleid in de gemeente Voorst.

De geplande 0-meting geeft aan hoeveel mensen in Voorst voldoen aan de Combinorm. Op basis hiervan wordt een meer realistische en concrete doelstelling geformuleerd.

4. ACTIEPROGRAMMA

In het actieprogramma is onderscheid gemaakt tussen:

1. Acties die er voor zorgen dat het sport- en beweegbeleid verder kan worden aangescherpt en structureel kan worden ingebed in de gemeentelijke organisatie (paragraaf 4.1);
2. Acties die directer gericht zijn op het realiseren van de doelstelling om meer mensen in beweging te krijgen (paragraaf 4.2).

4.1 ACTIEPROGRAMMA 'BELEID EN BESLUITVORMING'

4.1.1. VERDER CONCRETISEREN VAN DE BELEIDCYCLUS SPORT EN BEWEGEN

Na de eerste projectmatige fase, i.c. het opstellen van deze Sportnota, is het zaak dat het sport- en beweegbeleid structureel en integraal onderdeel wordt van de gemeentelijke beleidscyclus.

Actiepunten in dit kader zijn:

- o Op basis van het in dit deel A opgenomen actieprogramma is een financieringsplan opgesteld. Dit maakt duidelijk wat de benodigde financiële middelen zijn. Voor de structurele kosten wordt dekking gezocht binnen de begroting van de vakgroepen zorg en Welzijn. Voor de 0-meting vragen we de raad daarvoor middelen beschikbaar te stellen. Als, op basis van nader onderzoek, concrete acties voor de komende jaren om meer mensen in beweging te brengen duidelijker zijn, wordt de raad om een financiële bijdrage gevraagd in de prioriteitennota 2013.
- o Het vierjaarlijks integraal herzien van deze Sportnota, in samenhang met de Wmo en gezondheidsnota. De Koepel en de Sportraad zijn hier als adviseurs bij betrokken. Andere partijen kunnen als adviseurs worden toegevoegd.
- o Het jaarlijks beoordelen en desgewenst bijsturen van de voortgang van de actiepunten zoals genoemd in paragraaf 4.2. en het opstellen van een actieplan en financieringsplan.

4.1.2. HET IMPLEMENTEREN VAN EEN MONITOR SPORT EN BEWEGEN

Met deze Sportnota wordt beoogd dat steeds meer inwoners van de gemeente Voorst voldoen aan de gangbare normen voor de gewenste hoeveelheid beweging (gekozen is voor de Combinorm, zie deel B, punt 2.2.1.).

De gemeente heeft behoefte aan een goede 0-meting en een goed monitoring systeem voor het beweeggedrag van de inwoners volgens de Combinorm. De twee bestaande onderzoeken op het gebied van bewegen kennen beide beperkingen;

- De GGD-monitor beperkt zich tot de Nationale Norm Gezond Bewegen (NNGB) en is voor verschillende leeftijdsgroepen in verschillende jaren uitgevoerd.
- De bewegingsmonitor van de Gelderse Sportfederatie (GSF) onderzocht in 2011 alleen de groep volwassenen.

Actiepunt betreft het uitzoeken welke instrumenten moeten worden ontwikkeld om de totale bevolking op eenzelfde moment te monitoren betreffende het voldoen aan de combinorm (absoluut en procentueel). De 0-meting wordt met behulp van Spectrum CMO Gelderland in 2012 uitgevoerd en daarna in 2015. Hierbij wordt gesegmenteerd naar:

- de kernen; Bussloo, De Vecht, Klarenbeek, Posterenk, Steenkamer, Terwolde, Teuge, Twello, Voorst, Wilp en Wilp-Achterhoek..
- specifieke doelgroepen (leeftijdscategorie, met/zonder beperking, man/vrouw).

Deze monitor wordt gecombineerd met het maken van een overzicht van het bestaande sportaanbod voor de diverse doelgroepen. GSF (in samenwerking met Spectrum CMO Gelderland) heeft de monitor bij volwassenen uitgevoerd en komt binnenkort met een voorstel, en een financieel plaatje daarbij, om deze 0-meting aan te vullen.

In 2015 worden ook de effecten gemeten van de diverse acties uit paragraaf 4.2., voor zover deze effecten in redelijkheid meetbaar kunnen worden gemaakt. Indien mogelijk wordt dit afgestemd met het monitoren van effecten van het gezondheidsbeleid.

Om een beter beeld te krijgen van de sport- en beweegactiviteiten in de kernen wordt een 'buurtscan' uitgevoerd. Het Nederlands Instituut voor Sport en Bewegen (NISB) ontwikkelt op dit moment zo'n scan in opdracht van het ministerie van VWS.

4.1.3. HET PERMANENT VOLGEN VAN LANDELIJK EN REGIONAAL BELEID EN PROGRAMMA'S

In deel B van deze Sportnota zijn de actuele trends en ontwikkelingen beschreven, alsmede de contouren van het vigerende sport- en beweegbeleid van de overheid op nationaal en provinciaal niveau. Het betreft een complex, dynamisch en omvangrijk beleidsveld. Indien je als gemeente proactief wenst in te spelen op deze trends, ontwikkelingen en hoger beleid, dan is het gewenst dit op hoofdlijnen te volgen en kansen vroegtijdig te signaleren.

Dit resulteert in het permanent beschikken over een overzicht in de vorm van een concreet document, met relevante trends en ontwikkelingen, met name de beleidsontwikkeling op provinciaal en landelijk niveau. Dit document wordt ook ter beschikking gesteld aan de Koepel, de Sportraad en aan overige geïnteresseerde belanghebbenden, met als doel dat vroegtijdig wordt gereageerd op mogelijke kansen.

Beleid en programma's die worden gevolgd zijn o.a.:

- De diensten/projecten van de GSF waar de gemeente en/of sportverenigingen bij aan kunnen sluiten;
- Het Nationaal Actieplan Sport en Bewegen (NASB). Dit plan richt zich met name op 'te weinig actieven' en heeft tot doel deze groep meer en structureel te laten bewegen;
- Het landelijke programma 'Sport en bewegen in de buurt'. Dit programma wordt in 2012 uitgewerkt in overleg met het ministerie van VWS, de VNG en NOC*NSF en richt zich o.a. op het stimuleren van meer lokale menskracht zoals een uitbreiding van sportbuurtcoaches in 2012;
- Het actieplan 'gezonde bedrijven'. Onder de noemer 'bevorderen langdurige inzetbaarheid' zullen de ministeries van VWS en SZW gezamenlijk aandacht geven aan gezondheid in relatie tot het werk. Concreet onderdeel hierin is een actieplan 'gezonde bedrijven' gericht op ondermeer het stimuleren van bewegen;
- Landelijke projecten om overgewicht tegen te gaan, bijvoorbeeld de campagnes van het Voedingscentrum en het NISB (Wat eet en beweeg ik?; Beweegmaatje en '30 minuten bewegen');
- Regionale projecten gericht op een gezond gewicht. In het preventieaanbod van de GGD (Juni 2009) wordt het aanbod genoemd van diverse instellingen: GGnet, GGZ Meerkanten / Indigo, Sensire, Icare, Carinova, Tactus, Maatschappelijke Dienstverlening Veluwe en GGD Gelre-IJssel.

4.1.4. CONCRETE DUIDING MEERWAARDE SPORT EN BEWEGEN VOOR ANDERE BELEIDSTERREINEN

In deze Sportnota wordt benadrukt dat sport en bewegen een bijdrage leveren aan een goede gezondheid en aan prestatievelden van de Wmo (sociale integratie en leefbaarheid). De gemeente heeft in het 1^e kwartaal van 2012 een nieuw Wmo-beleid en een nieuw gezondheidsbeleid opgesteld met doelen die ondermeer betrekking hebben op de reductie van overgewicht. Voor het realiseren van deze doelen is een nog te duiden complex aan maatregelen vereist om via verandering in leefwijze (voeding, beweging, etc.) tot de gewenste reductie van overgewicht te komen. Samen met het sport- en beweegbeleid kan worden gewerkt aan het in kaart brengen van de doelgroepen (monitor sport en bewegen), het kiezen van de juiste interventies, het communiceren met deze doelgroepen en het aanreiken van passende mogelijkheden voor het actief sporten en bewegen.

In het nieuwe Wmo beleidsplan is opgenomen dat sporten en bewegen de participatie en daarmee de sociale cohesie bevorderen en daarom een veel nadrukkelijker onderdeel van het Wmo-beleid zijn dan in het verleden.

Actiepunt in dit verband is het instellen van een regulier intern gemeentelijk overleg tussen de beleidsmedewerker voor sport en bewegen (zie verder) en de beleidsmedewerkers met taken op het gebied van gezondheid en Wmo. Via bijvoorbeeld de Sportraad kan vervolgens overleg plaatsvinden om te bezien op welke wijze de aangesloten sportverenigingen dergelijke doelen kunnen implementeren.

4.1.5. WIJZIGING GEMEENTELIJKE PROCESSEN

Sport is nu de verantwoordelijkheid van één van de beleidmedewerkers Welzijn. Voor diverse onderwerpen die relatie hebben met sport moeten bewoners en verenigingen voor informatie

contact leggen met andere vakgroepen (bijvoorbeeld vakgroep belastingen of gebouwenmanagement). Dit is volgens het gemeentelijke organisatiemodel uit 2009.

Het implementeren van dit actieprogramma vereist dat de gemeente sport en bewegen een duidelijke plaats geeft in de organisatie. Het is zeer gewenst om in 2012 een beleidsmedewerker sport te benoemen waarvoor sport 'corebusiness' is, die contactpersoon is voor alle sportzaken en die een inhoudelijke verantwoordelijkheid krijgt dwars door de organisatie heen. Dit maakt interne afstemming gemakkelijker.

4.1.6. VERBETEREN RUIMTELIJKE PLANNING T.B.V. SPORT EN BEWEGEN

Bij het ontwerpen van ruimtelijke plannen is het van belang om aandacht te hebben voor sport en bewegen zodat een beweegvriendelijke omgeving ontstaat.

In de toekomst wordt daarom bij ruimtelijke planning meer rekening gehouden met sport- en beweegmogelijkheden.

4.2. ACTIEPROGRAMMA 'MEER SPORTEN EN BEWEGEN'

4.2.1 VERDERE SEGMENTATIE EN GERICHTE ACTIVITEITEN VOOR MEER SPORT EN BEWEGEN

De gemeente Voorst blijft voorzieningen beschikbaar stellen om mensen met lage inkomens te kunnen laten sporten (zie Deel B, par. 2.3.1.). Actiepunt betreft het vergroten van de bekendheid van deze voorzieningen.

Deze Sportnota richt zich op het meer in beweging brengen van alle inwoners van de gemeente Voorst. Daarbinnen is een aantal segmenten te onderscheiden die om een toegesneden benadering vragen. Voorbeelden zijn:

- Jongeren in de leeftijd 12-plus.

De gemiddelde lichamelijke activiteit van jongeren neemt af na de basisschool. Meisjes en VMBO-leerlingen bewegen gemiddeld minder dan jongens respectievelijk HAVO/VWO-leerlingen. Sportverenigingen ervaren veelal meer uitstroom dan instroom van jeugdigen in deze leeftijdscategorie.

- Senioren, in de leeftijdscategorie 55-plus.

Het aantal 65-plussers in onze gemeente is met bijna 20% gestegen vanaf 2001 (naar afgerond 4.400 65-plussers in 2011). Uit onderzoek blijkt dat gemiddeld circa de helft van deze doelgroep kampt met overgewicht.

- Mensen met een beperking of gezondheidsproblemen.

Onder deze noemer vallen diverse groepen die gezien de aard van de beperking of het gezondheidsprobleem erg van elkaar verschillen, zoals mensen met verstandelijke beperkingen, mensen met psychiatrische stoornissen, chronisch zieken, mensen met een ernstige of lichte vorm van lichamelijke beperkingen, mensen met overgewicht, diabetes.

- Inactieven.

Dit betreft alle mensen in onze gemeente die niet voldoen aan de combinorm.

Voor deze en andere doelgroepen geldt dat het 'meer in beweging brengen' maatwerk per groep vereist. In deel B van de Sportnota wordt duidelijk dat diverse instanties actief zijn met het verzamelen van informatie en het organiseren van activiteiten. Het ontbreekt helaas aan een specifiek op deze gemeente toegesneden overzicht met informatie over aantallen per segment/doelgroep en aan inzicht in de mate waarin de huidige projecten/activiteiten volstaan voor deze doelgroepen.

De 0-meting van de monitor zoals hierboven beschreven kan hierin een belangrijke bijdrage leveren. Aanvullend dient inzicht te worden verkregen in:

- de motieven en drijfveren per segment;
- is er een drempel voor mensen met lage inkomens om gebruik te maken van de bestaande sociale voorzieningen om te kunnen sporten.
- de mate waarin met de bestaande sport- en beweegvoorzieningen kan worden bijgedragen aan het meer in beweging krijgen van deze doelgroepen;
- de mogelijkheid voor aansluiting bij provinciale of nationale projecten gericht op het meer in beweging brengen van specifieke doelgroepen;
- hoe de communicatie met deze doelgroepen moet worden ingericht.

4.2.2. VERSTERKING SPORTVERENIGINGEN EN VERBINDINGEN LEGGEN MET ANDERE SECTOREN.

Goed functionerende sportverenigingen zijn essentieel voor het creëren van mogelijkheden voor sporten en bewegen. In deze nota wordt tevens benadrukt dat sportverenigingen een belangrijke functie hebben voor het verbeteren van de sociale samenhang en leefbaarheid (prestatievelen van de Wmo). Al met al goede redenen beleidsmatig in te zetten op het versterken van de lokale sportverenigingen.

De analyse in deze nota brengt ook een aantal trends en ontwikkelingen aan het licht die om een reactie vragen van sportverenigingen:

- sportverenigingen hebben behoefte aan meer vrijwilligers, aan meer kwaliteit op bestuurlijk niveau en aan het keren van stagnerende groei. Op deze punten is versterking gewenst.
- mensen willen in toenemende mate sporten op een zelfgekozen moment en willen zich daarom steeds minder binden aan georganiseerde sport;
- voor het toenemend aantal senioren is bewegen van groot belang om vitaal en zelfredzaam te blijven;
- mensen met een beperking hebben baat bij sportaanbod op maat;
- inactieven moeten worden gestimuleerd om te sporten;
- sportverenigingen kunnen een rol spelen bij het bevorderen van een gezonde leefstijl (waaronder alcoholmatiging onder jongeren);
- verenigingen kunnen de verbondenheid en gelijkgestemdheid van leden versterken en werken aan een positieve clubcultuur. Dit heeft te maken met de informele kant (de cultuur) van de vereniging en kan ondermeer leiden tot betere prestaties en toename van het aantal vrijwilligers.

Dat alles beschrijft de uitdaging voor de lokale sportverenigingen. Acties in dit verband zijn:

1. Verduidelijken en transparant maken van de bestaande gemeentelijke bijdragen (subsidie+ eigenaars- en beheerskosten voor sportaccommodaties) aan sport met gegevens over de hoogte van de bijdrage per soort sport en aantal sporters. De kosten die te maken hebben met het eigendom (afschrijving, rente en groot onderhoud) en beheer (klein onderhoud, ambtelijke uren, bijdrage Koepel) van de binnensportaccommodaties (Jachtlust, Zuiderlaan, gymlokalen), zijn door de rekenkamercommissie berekend (2010 + 2011). Het overzicht van kosten en gehanteerde huurprijzen kan gebruikt worden voor het transparanter maken van de totale gemeentelijke bijdragen per soort sport. Een dergelijk overzicht van de kosten zal inzichtelijk maken in hoeverre diverse sporten efficiënt worden aangeboden en hoe dit kan verbeteren, gezien het doel om meer mensen te laten sporten. Op basis van dit alles is een integrale politieke afweging mogelijk over de (toekomstige) investeringen voor sport en bewegen.
2. Wijziging beleidsregel sportsubsidie van de gemeente. Subsidie voor jeugdleden zal worden beëindigd en subsidie zal worden verleend voor activiteiten van verenigingen welke bijdragen aan de doelstellingen in deze nota. Verhoging van het totale subsidiebedrag voor sport (in 2012: € 5.615) wordt vanaf 2013 overwogen. Hiervoor wordt in 2012 nieuw subsidiebeleid opgesteld, met aandacht voor:
 - o Verenigingsoverstijgende initiatieven gericht op het werven van leden en kennis;
 - o Initiatieven gericht op het realiseren van een sportaanbod in de kernen en aan de doelgroepen van deze nota;
 - o Initiatieven gericht op kennismaking met (nieuw) sportaanbod (open dagen, clinics);
 - o Initiatieven gericht op de cultuurkant van de vereniging. Met name activiteiten die bijdragen aan verbondenheid/ gelijkgestemdheid en aan een positief, respectvol en sportief sportklimaat;
 - o Initiatieven die een gezonde leefstijl bevorderen;
 - o Initiatieven die aansluiten bij het Wmo- en gezondheidsbeleid van de gemeente.
3. Sportverenigingen stimuleren om hun verantwoordelijkheid te nemen bij het bevorderen van een gezonde leefstijl. In dit kader maken de Sportraad en de gemeente een gezamenlijk plan voor het versterken van de rol van sportverenigingen bij het komen tot een gezonder aanbod in de sportkantine en het terugdringen van alcoholgebruik onder jongeren. Zonder draagvlak bij de besturen wordt deze race niet gewonnen. De gemeente krijgt vanaf juli 2012, met de komst van de nieuwe Drank- en Horecawet, de taak om onder andere de leeftijdsgrens voor alcoholgebruik te handhaven. De gemeente werkt een plan uit om hier uitvoering aan te geven.
4. Maatschappelijke stages bij sportverenigingen en stimulering hiervan door informatievoorziening.
5. Deskundigheidsbevordering van vrijwilligers door plaatselijk cursusaanbod of door gemeentelijke bijdragen in de kosten van gevolgde cursussen (zie ook gemeentelijke beleidsregels vrijwilligersbeleid en de rol van het VrijwilligersPunt van Mens en Welzijn Voorst). Zo mogelijk wordt samengewerkt met het Verenigingsburo uit Apeldoorn of de Nationale Vrijwilligers Academie, het kenniscentrum voor vrijwilligers.

6. Het stimuleren van samenwerking tussen sportverenigingen gericht op collectieve belangenbehartiging, beleidsadvisering en deskundigheidsbevordering. Financieel ondersteunen van de Sportraad als adviesorgaan van de gemeente Voorst.
7. Onderzoeken of sportverenigingen en accommodatiebeheerders een bijdrage kunnen leveren aan sport en bewegen op advies van zorgverleners. Als bijvoorbeeld huisartsen sport/beweging 'voorschrijven' bij een bepaalde diagnose (bijvoorbeeld voor gewichtsreductie, verbeteren van conditie), is een specifiek aanbod en deskundigheid vereist bij de begeleiding van de sport. Zorg, sport en welzijn kunnen kennis en ervaring uitwisselen en elkaars behoeften beter leren kennen door netwerkvorming te verbeteren. De organisatie Caransscoop speelt een rol bij het organiseren van bijeenkomsten tussen eerste-lijns-zorgverleners, welzijnswerkers en sportaanbieders.
8. Onderzoeken (in de vorm van stage of afstudeeropdracht op HBO- niveau) of de inzet van sportbuurtcoaches (co-financiering vanuit VWS) kan bijdragen aan een passend en stimulerend sport- en beweegaanbod. De mogelijkheid voor het inzetten van sportbuurtcoaches onder de aandacht brengen van scholen, zorgverleners, welzijnsinstellingen en verenigingen en hiervoor, indien nodig, een financiële oplossing zoeken.

4.2.3. VERSTERKEN BETROKKENHEID BEDRIJFSLEVEN BIJ 'SPORT EN BEWEGEN'

Het bedrijfsleven heeft belang bij gezonde medewerkers. Een goed sport- en beweegaanbod, mogelijk gemaakt via het sport- en beweegbeleid, heeft daarom meerwaarde voor het lokale bedrijfsleven. Veel bedrijven investeren al in sport en bewegen, bijvoorbeeld als sponsor van sportverenigingen en sportevenementen. In het buitenland zijn voorbeelden van bedrijven die projecten ondersteunen van de overheid gericht op gezonde werknemers. In Voorst is een voorbeeld van Publiek- Private Samenwerking (PPS) de samenwerking tussen de gemeente en Goed Wonen met de oprichting van het wijk- en dorpsontwikkelfonds.

Actiepunt: een plan van aanpak maken voor Publiek Private samenwerking (PPS) op het gebied van sport en bewegen en kijken wat bedrijven aanspreekt. Hierbij ook de 'Voorster Kring van Werkgevers' betrekken.

Voorbeeld van mogelijke projecten in een PPS zijn:

1. Het implementeren van de monitor voor het voldoen aan de combinorm (actiepunt 4.1.2., 0-meting en 2-jaarlijkse meting). Daarnaast is behoefte aan een aanvullend inzicht in de motieven en drijfveren en de mate waarin bestaande sport en beweegvoorzieningen bijdragen aan het in beweging krijgen van de specifieke doelgroepen in deze nota (actiepunt 4.2.1., jongeren 12-plus, senioren, mensen met een beperking en inactieven). Bedrijven die hiervoor worden benaderd zijn; zorgverzekeraars (Univé, Salland) en overige bedrijven die direct belang hebben bij de gezondheid van inwoners van de gemeente Voorst.
2. Breed toegankelijke sportactiviteiten die bijdragen aan het stimuleren tot meer sporten en bewegen, zoals het jaarlijks georganiseerde handbaltoernooi of een schoolsport olympiade.

4.2.4. VERBETEREN GEMEENTELIJKE SPORTACCOMMODATIES EN HET REALISEREN VAN EEN BEWEEGVRIENDELIJKE OMGEVING.

De gemeente zorgt dat de bestaande gemeentelijke sportinfrastructuur beschikbaar blijft en goed wordt onderhouden. Heroverweging voor nieuwbouw, renovatie of afstoting vindt plaats als grootschalige investeringen aan de orde zijn of de bezetting een kritische grens heeft bereikt. De gemeente reserveert, net als veel gemeenten, niet voor vernieuwing van accommodaties. Er

worden geen 'potjes (doelreserves)' gemaakt voor voorzieningen die niet wettelijk zijn voorgeschreven. De dekking wordt per individueel project benaderd. Voor de beoordeling van nieuwe aanvragen voor sportaccommodaties (binnensport/buitensport (inclusief kunststof speelvelden), nieuwbouw en renovatie) worden criteria ontwikkeld.

Niet het eigendom, beheer en exploitatie van sportaccommodaties, maar het faciliteren van sport en bewegen vormen de gemeentelijke kerntaak. Het accommodatiebeleid is een belangrijk instrument voor inhoudelijke beleidsdoelstellingen voor sport en daarom moet er voor de gemeente sturing mogelijk zijn op relevante hoofdlijnen zoals kwaliteit, tariefstelling en toegankelijkheid.

Dagelijks beheer en exploitatie van sportaccommodaties (inclusief inrichting) is op afstand gezet bij De Koepel (binnenaccommodaties), Sportverenigingen (buitenaccommodaties) en Stichting De Schaeck (zwembad).

De gemeente hecht aan een goede onderlinge samenwerking tussen sportverenigingen en ziet meerwaarde in clustering (gezamenlijk gebruik) van sportvoorzieningen.

De gemeente hecht er belang aan om ervoor te zorgen dat de inrichting van de ruimte zoveel mogelijk uitnodigt tot spelen, sporten en bewegen.

Actiepunten gericht op sportaccommodaties en de ruimtelijke omgeving zijn;

1. Sportaccommodaties blijven opgenomen in het gemeentelijke meerjaren onderhoudsplan zodat ze goed onderhouden blijven en voldoen aan de wetgeving;
2. Door de beheerders (Koepel, sportverenigingen en Zwembad) wordt gestuurd op het faciliteren van zoveel mogelijk sporters op een zo groot mogelijk aantal uren.
3. Een inventarisatie van de bezetting en de knelpunten wordt in elk geval door de beheerders van binnensportaccommodaties uitgevoerd in 2012. Hierbij worden ook (mogelijke) gebruikers geënquêteerd. Tevens wordt de toegankelijkheid voor mensen met een beperking geïnterviewd. Op basis hiervan wordt een plan gemaakt dat leidt tot optimalisering van de bezetting. De bestaande uitgangspunten voor inroostering (opgenomen in het huishoudelijk reglement van de Koepel) worden geëvalueerd. Per accommodatie wordt een kritische bezettingsgrens bepaald;
4. Duidelijk maken hoe groot de gemeentelijke bijdrage is voor het gebruik van de diverse sportaccommodaties (zie ook par. 4.2.2., actiepunt 1);
5. Het 'groeimodel' voor de Koepel wordt in 2013 geëvalueerd. Hierbij wordt beoordeeld of de huidige leveringsverplichtingen van de Koepel kunnen worden uitgebreid;
6. De gemeente beoordeelt de mogelijkheden voor gezamenlijk gebruik (clustering) van sportaccommodaties in 2013. De Sportraad en de Koepel worden hierbij om advies gevraagd;
7. Opstellen van criteria voor gemeentelijke beoordeling van aanvragen voor ondersteuning voor nieuwbouw en renovatie van sportaccommodaties (binnensport en buitensport, inclusief kunststof speelvelden). De sportraad en de Koepel worden hierbij om advies gevraagd;
8. Bij nieuwbouw van scholen wordt gestimuleerd dat multifunctionele sportaccommodaties worden gerealiseerd die in de avonden en misschien zelfs overdag, indien ongebruikt, beschikbaar zijn voor sportverenigingen. Dit biedt kansen en is in wederzijds belang van scholen en sportverenigingen. Bij de nieuwbouw van de Brede School en het Veluws College is dit een punt van aandacht. De Koepel en de Sportraad kunnen bij dergelijke plannen als adviseurs betrokken worden;

9. Ruimtelijke ordening heeft steeds oog voor het realiseren van een beweegvriendelijke omgeving. In dit kader worden concreet de volgende acties uitgevoerd:

- Onderzoeken of het mogelijk is om, bij het inrichten van “speelruimte” in een wijk, voorzieningen aan te leggen die mogelijkheden geven voor bewegen voor senioren;
- Stimuleren dat schoolpleinen ook buiten schooluren toegankelijk zijn voor kinderen;
- Voor het dagelijks bewegen van de inwoners is de fietsroute naar werk en school van groot belang. Actiepunt betreft een inventarisatie of deze routes samenhangend, direct, aantrekkelijk, veilig en comfortabel zijn. Het oversteken van de Iordensweg is bijvoorbeeld een knelpunt en de verbinding van Apeldoorn naar Bussloo en van Voorst naar Apeldoorn kunnen bijvoorbeeld verbeterd worden.

4.3. TIJDSHEMA ACTIEPROGRAMMA

	2012	2013	2014	2015	2016
actiepunt					
4.1.1. jaarlijks beoordelen voortgang en bijsturen					
4.1.1. vierjaarlijks herzien van sportnota					
4.1.2. implementeren monitor (combinorm)					
4.1.3. volgen landelijk en regionaal beleid					
4.1.4. overleg sport en gezondheid/Wmo					
4.1.5. één beleidsmedewerker contactpersoon sportzaken					
4.1.6. dagelijkse fietsroutes inventariseren					
4.1.7. aandacht voor 'speel (beweeg)ruimte' voor senioren					
4.2.1. overzicht maken doelgroepen en aanbod					
4.2.1. 'buurtscan' uitvoeren (wordt ontwikkeld door NISB)					
4.2.1. communicatie met de doelgroepen					
4.2.2. transparant maken gemeentelijke bijdragen per soort sport					
4.2.2. wijziging beleidsregel sportsubsidie					
4.2.2. netwerk zorg-sport-welzijn					
4.2.2. onderzoek inzet sportbuurtcoach					
4.2.3. plan van aanpak maken PPS					
4.2.4. opstellen criteria voor nieuwe sportaccommodaties					
4.2.4. inventarisatie bezetting en knelpunten binnensportaccommodaties					
4.2.4. evaluatie groeimodel Koepel					
4.2.4. onderzoek voorzieningen voor bewegen senioren					
4.2.4. onderzoek fietsroutes naar werk en school					
4.2.4. betrek sportraad/Koepel bij sportaccommodaties nieuwbouw scholen					

Deel B Beschrijvingen en analyses

1. INLEIDING

1.1. WAAROM SPORT- EN BEWEEGBELEID

Sport en bewegen scoort landelijk hoog op de maatschappelijke agenda en ook in Voorst. In het coalitieprogramma 2010-2014 is opgenomen;

“Gezondheid is een groot goed. De verantwoordelijkheid die op dit terrein bij de gemeente ligt, zullen wij zeker nemen. Vandaar dat ook sport & gezondheid één van de speerpunten van beleid is. Samen met sportverenigingen mogelijkheden scheppen om de Voorster bevolking maar vooral ook de jeugd aan het sporten te houden of te krijgen is een belangrijke doelstelling. Het beleid ten aanzien van sport- en sportaccommodaties binnen onze gemeente zal worden getoetst op effectiviteit en doelmatigheid en daar waar nodig herzien”.

Om draagvlak te creëren zijn en worden verschillende partners uit het veld geraadpleegd.

De gemeente Voorst vindt het van belang dat sportverenigingen de in deze nota genoemde doelen en ambities herkennen, de keuze voor acties delen en met hun inbreng (via de Sportraad) zorgen voor resultaatgerichte en uitvoerbare oplossingen.

1.2. WAT IS SPORT?

Aan het begrip sport kan iedereen een andere inhoud geven. Sport komt in verschillende vormen voor: georganiseerd, ongeorganiseerd, commercieel, in verenigingsverband, lichamelijk of denksport, individuele sport, teamsport, topsport, breedtesport.

We volgen in deze nota de definitie van sport volgens ‘Van Dale’; allerlei lichamelijke oefeningen en ontspanning waarbij vaardigheid, kracht en inzicht vereist worden.

Binnen het gemeentelijke beleid is dus ook ruimte voor sport zonder spelregels (bijvoorbeeld trimmen of fitness) en/of zonder wedstrijdelement (bijvoorbeeld nordic walking).

1.3. FUNCTIES EN BETEKENIS VAN SPORT EN BEWEGEN

De gemeente ziet vele positieve kenmerken van sport en bewegen voor het individu, voor de vereniging, op sociaal maatschappelijk en economisch gebied.

- Individuele effecten; sport is een leerschool voor fysieke bekwaamheden, het ontwikkelen van respect voor een ander, sportiviteit, doorzettingsvermogen, ambitie. Sport is ontspannend, gezond, gezellig, geeft het gevoel dat je ergens bij hoort, leidt tot voldoening en zelfrespect.
- Sportvereniging- effecten; een sportvereniging behoort tot de georganiseerde sport en is meestal aangesloten bij een sportbond die erkend is door NOC*NSF. Verenigingen vormen de basis voor breedtesport, er wordt samen gesport en dit leidt tot participatie en verbondenheid.

- Sociaal – maatschappelijke effecten; sport en bewegen dragen bij aan sociale integratie, schooldeelname, prestaties, sociale binding, criminaliteitspreventie, gezondheidsbevordering. Sport kan ongewenste vrijetijdsbesteding (verveling, vandalisme) terugdringen.
- Gezondheidseffecten; sport en bewegen helpen tegen ziekten als obesitas, diabetes, hart- en vaatziekten, is goed voor de fysieke gesteldheid, balans, leidt tot minder ziekteverzuim en een sneller herstel.
- Economische effecten; verantwoord sporten en bewegen is gezond en bespaart ziektekosten en gezondheidszorg, dit is gunstig voor economie en arbeidsmarkt. Evenementen dragen bij aan lokale economie. Vrijetijdseconomie geeft een sportieve beleving aan het landschap door onder andere fietsen, wandelen en kanoën.

Naast positieve betekenissen kent sport ook negatieve betekenissen. Is sporten altijd even gezellig en gezond? Nee, kans op een negatief zelfbeeld bij verlies, blessures, prestatiedruk, overtraining. In sportkantines wordt vaak en regelmatig alcohol gedronken. Is sporten altijd sociaal? Nee, denk aan groepsrivaliteit, overtreden van regels, molestatie van scheidsrechters, vandalisme.

De gemeente Voorst zet in op de positieve kanten van sport en bewegen en wil tegelijkertijd de risico's en negatieve bijeffecten helpen voorkomen of oplossen.

1.4. NATIONAAL BELEID GERICHT OP SPORT EN BEWEGEN

Er is de laatste jaren nationaal veel sport- en beweegaanbod ontwikkeld voor verschillende doelgroepen; Breedtesportimpuls (BSI), Buurt/Onderwijs/ Sport (BOS)-regeling, het Nationaal Actieplan Sport en Bewegen en de BeweegKuur. Dit heeft goede producten opgeleverd, maar ook geleid tot versnippering. Het kabinet wil de kansrijke concepten van de afgelopen jaren bundelen, valideren en verspreiden door middel van één programma 'sport en bewegen in de buurt'. In de 'beleidsbrief sport'¹ schetst het kabinet de hoofdlijnen van het sport- en beweegbeleid voor de komende kabinetsperiode. Hierin wordt als belangrijkste prioriteit 'sport en bewegen in de buurt' genoemd.

In het programma staan de mogelijkheden voor publiek-private samenwerking centraal. Hierbij zal primair worden ingezet op het leggen van verbindingen tussen sportaanbieders en locaties waar behoefte is aan meer bewegen. Hiervoor zet het kabinet in op uitbreiding en verbreding van het aantal lokale mensen met een combinatiefunctie (nieuwe naam is 'sportbuurtcoaches'). Het uitgewerkte programma is eind 2011 naar de tweede kamer gezonden.²

Combifuncties / sportbuurtcoaches

Het ministerie van VWS is samen met gemeenten in 2008 de impuls brede scholen, sport en cultuur (combifuncties) gestart. Met de inzet van professionals, deels werkzaam voor de sportvereniging en deels voor het primair of voortgezet onderwijs, wordt lokaal steeds meer verbinding gelegd tussen sportverenigingen en scholen. De formule blijkt een groot succes. Ook volwassenen en senioren hebben hier belang bij. Verbindingen kunnen ook worden gelegd met zorg en welzijn. Door verenigingen te versterken kunnen zij zich meer inzetten voor sport en beweegaanbod op andere locaties.

¹ "Sport en bewegen in Olympisch perspectief", beleidsbrief sport ministerie VWS, mei 2011

² "programma sport en bewegen in de buurt"

Om gemeenten te ondersteunen in het creëren van voldoende sport- en beweegaanbod, investeert VWS in het uitbreiden van het aantal sportbuurtcoaches en een verbrede inzet. Dit bouwt voort op de huidige Impuls brede scholen. Per 1 januari 2011 zijn meer dan 1.000 combinatiefuncties gerealiseerd in ruim 300 gemeenten.

Uit onderzoek blijkt dat daar waar medewerkers met een combinatiefunctie aan de slag zijn, meer sport- en beweegaanbod ontstaat en de kwaliteit van het aanbod toeneemt.

Met de uitbreiding en verbreding van de huidige impuls wil het ministerie bereiken dat meer mensen kunnen sporten en bewegen in de buurt, sportverenigingen versterkt worden en er een verbinding wordt gelegd tussen sport en andere sectoren zoals onderwijs, welzijn, kinderopvang, zorg en het bedrijfsleven. Daarmee kunnen de sportbuurtcoaches tevens een bijdrage leveren aan lokale opgaven als het bevorderen van gezondheid en leefbaarheid. Met de uitbreiding van de impuls kunnen vanaf 2013 2.900 fte (dit is inclusief de huidige combinatiefuncties) gerealiseerd worden.

De gemeenten moeten sinds mei 2011 in het gemeentelijke gezondheidsbeleid de landelijke prioriteiten in acht nemen³. Een belangrijk uitgangspunt in deze nota is het inzetten op spelen, bewegen en sport en het leggen van verbindingen tussen verschillende beleidsterreinen en gezondheid.

1.5. SPORTBELEID PROVINCIE GELDERLAND

In de notitie 'Gelderland Sportland, een wereld te winnen!' wordt een nieuwe ambitie voor breedte- én topsportbeleid in Gelderland beschreven.⁴

Ook in de doelstelling van de provincie Gelderland staat sport niet louter op zichzelf en is sport een katalysator voor ontwikkelingen in tal van andere beleidsvelden: economie, toerisme, ruimtelijke ordening, verkeer en vervoer en duurzaamheid. Om deze ambitie waar te kunnen maken, wil de provincie samen met een groot aantal Gelderse partners investeren in onder meer:

- nieuwe accenten in de breedtesport in aanvulling op het huidige beleid (vitale werknemers, vitale bedrijven en actieve senioren);
- talentontwikkeling;
- accommodaties voor top- en breedtesport;
- sportevenementen;
- kennis en innovatie.

Resultaat in 2016 moet zijn dat meer Gelderse burgers, al dan niet met een beperking, sporten en bewegen en dat meer Gelderse talenten en topsporters, met en zonder beperking, tot de Nederlandse top behoren. In het provinciale beleid wordt veel belang gehecht aan het sporten en bewegen van de jeugd (met en zonder functiebeperking).

De Gelderse Sport Federatie (GSF) geeft, gesteund door de provincie, uitvoering aan het provinciale beleid.

³ 'Gezondheid dichtbij', landelijke nota gezondheidsbeleid, mei 2011

⁴ "Gelderland sportland; Programma 2010-2016"

2. DE INWONERS EN BEWEEGGEDRAG

2.1. INWONERS VAN VOORST

De gemeente Voorst telde op 1-1-2011 in totaal 23.705 inwoners verdeeld over een oppervlakte van 12.610 hectare. Het inwonertal van 2011 is ten opzichte van 2001 iets gedaald met 0,5%. De gemeente heeft 12 kernen en ruim de helft van de inwoners woont in Twello. De verdeling van inwoners over de kernen is in 2011 als volgt; Wilp (2913), Voorst (2692), Terwolde (2411), Klarenbeek (1474), Nijbroek (718), Teuge (702), Steenenkamer (300).

De bevolkingsamenstelling is in 2011 als volgt; 16.1% leeftijd 0-14 jaar, 11.6% leeftijd 15-24 jaar, 21.2% leeftijd 25-44 jaar, 32.6% leeftijd 45-64 jaar en 18.5% 65 jaar en ouder (bron CBS). De bevolkingssamenstelling is ten opzichte van 2001 veranderd: het aantal 65-plussers is in die periode met bijna 20% gestegen (van 3.670 naar 4.387 senioren in 2011) en het aantal jeugdigen (0 tot 23) is met 9% gedaald (van 7.189 naar 6.580 in 2011).

In de gemeente Voorst wonen, in vergelijking met andere gemeentes, relatief veel mensen met een hulpvraag omdat diverse instellingen voor deze doelgroep in de gemeente gevestigd zijn; Zozijn-Wilp, de Bolster-Plurijn - de Beele- Voorst .

Het aantal mensen met een beperking in de gemeente is, zover bekend, als volgt⁵:

- o 166 mensen met een verstandelijke beperking;
- o 379 zwakbegaafde mensen met een beperkte zelfredzaamheid (IQ 80-90);
- o 142 mensen met een autisme spectrum stoornis (ASS);
- o 2228 mensen met een chronische ziekte;
- o 5192 mensen met een lichamelijk beperking (waarvan 735 ernstig, 1493 matig en 2963 licht beperkt).

2.2. ANALYSE BEWEEGGEDRAG EN GEWICHT DIVERSE DOELGROEPEN IN DE GEMEENTE VOORST

2.2.1. BEWEEGNORMEN EN ONDERZOEKEN

Er zijn twee gangbare normen voor de gewenste hoeveelheid beweging. Allereerst de Nederlandse Norm Gezond Bewegen (NNGB), die de gewenste hoeveelheid lichaamsbeweging normeert vanuit een gezondheidskundig oogpunt. Daarnaast bestaat de Fitnorm, die de gewenste hoeveelheid lichaamsbeweging normeert die nodig is voor een goede conditie van het hart- en vaatstelsel. Personen voldoen aan de zogenaamde Combinorm indien zij minimaal één van de genoemde normen halen.

⁵ gegevens CBS

De NNGB is voor verschillende leeftijdsgroepen als volgt:

- o Jeugd (4-18) moet dagelijks minimaal 1 uur matig intensief bewegen waarbij de activiteiten minimaal twee maal per week gericht zijn op het verbeteren of handhaven van lichamelijke fitheid (kracht, lenigheid en coördinatie).
- o volwassenen moeten vijf dagen per week minimaal een half uur matig intensief bewegen.
- o 55-plussers moeten vijf dagen per week een half uur matig intensief bewegen.

Voorbeelden van matige intensieve beweging zijn wandelen met een flinke pas of een fietstocht. Maar ook huishoudelijk werk zoals schoonmaken, stofzuigen of tuinieren behoren tot matig intensief bewegen.

De fitnorm wordt bereikt bij minstens 3 keer per week 20 minuten intensieve lichaamsbeweging. Denk hierbij dus aan fietsen met een behoorlijk tempo en sporten. Huishoudelijk werk valt hier niet onder.

De Nederlandse Norm Gezond Bewegen geeft een algemeen advies omtrent bewegen en gezondheid. Opvolgen van deze adviezen zal vooral gezondheidswinst opleveren die in belangrijke mate hart- en vaataandoeningen helpt voorkomen. De norm verschilt per leeftijdsgroep en kan worden gezien als een aanbeveling voor de minimale hoeveelheid lichaamsbeweging. Het percentage volwassen Nederlanders dat aan de Nederlandse Norm Gezond Bewegen (NNGB) voldoet, steeg tussen 2002 en 2009 van 44% naar 61%. In 2010 is een teruggang te zien (NISB).

Circa 24 procent van de Nederlanders beweegt drie maal per week gedurende 20 minuten intensief (fitnorm). Mannen voldoen vaker aan de fitnorm (27 procent) dan vrouwen (21 procent). Met het vorderen van de leeftijd daalt het percentage mensen dat aan de fitnorm voldoet en stijgt het percentage mensen dat niet intensief beweegt. Hoogopgeleiden voldoen vaker aan de fitnorm dan laagopgeleiden.

De combinorm is een optelsom van de NNGB en de fitnorm; bijna 60 procent van de Nederlandse bevolking voldeed in 2004 aan de combinorm.

2.2.2. ONDERZOEKSGEGEVENS GEMEENTE

De gemeente Voorst heeft deelgenomen aan het provinciaal onderzoek 'Sporten en Bewegen' waarbij het sport- en beweeggedrag van 1500 inwoners van de gemeente Voorst wordt onderzocht.

Het onderzoek is op initiatief van de provincie Gelderland uitgevoerd door Spectrum CMO Gelderland in samenwerking met de Gelderse Sport Federatie (GSF) en is bedoeld om vast te stellen hoe het gesteld is met het sport- en beweeggedrag van de Gelderse burger (18-65 jaar) anno 2011.

De resultaten geven ondermeer antwoord op vragen als:

1. *Hoeveel inwoners voldoen aan de Nederlandse Beweegnormen?*
2. *Hoeveel inwoners sporten en welke sporten worden beoefend?*
3. *Hoeveel inwoners zijn lid van een sportvereniging?*
4. *Hoe is het gesteld met het (over)gewicht van de inwoners?*

Helaas zijn in dit onderzoek alleen de volwassenen (leeftijd 18-65 jaar) meegenomen en niet de jeugd en de senioren.

De GGD Gelre IJssel doet regelmatig onderzoek waarbij de gezondheid van de hele bevolking in 21 gemeenten in de regio in kaart wordt gebracht. Omdat de problematiek in de verschillende leeftijdsgroepen (0-12 jaar, 12-18 jaar, 19-65 jaar en ouder) verschilt worden vier verschillende

onderzoeken (monitors)uitgevoerd; elk jaar één (monitorcyclus van 4 jaar). Hierbij wordt ook onderzocht of mensen voldoen aan de NNGB.

MEE Veluwe heeft in opdracht van de gemeente Voorst een vraaginventarisatie uitgevoerd. De inventarisatie richtte zich op vrijetijdsbesteding door mensen met een beperking.

De resultaten van bovengenoemde onderzoeken zijn opgenomen in bijlage 1.

2.2.3. CONCLUSIES BEWEEGGEDRAG INWONERS

Alle leeftijdsgroepen voldoen in Voorst beter aan de Nederlandse Norm voor Gezond Bewegen dan op landelijk niveau, hoewel ook in de gemeente Voorst de norm niet wordt gehaald. Alleen van de groep volwassenen is de fitnorm bekend en hieraan voldoet in de gemeente Voorst een groter percentage dan landelijk gezien. Van andere leeftijdsgroepengroepen is de fitnorm niet bekend. Het is ook niet bekend in hoeverre het sport- en beweeggedrag in de kleine kernen afwijkt van het gedrag in de totale gemeente.

Er is behoefte aan nader onderzoek omdat we van alle leeftijdscategorieën de Combinorm willen weten (zie deel A, par. 4.1.2).

Het is duidelijk dat overgewicht bij de verschillende leeftijdsgroepen een probleem is. Dit wijkt niet af van regionale en landelijke trends. De gemeente Voorst is al enkele jaren bezig met preventie van overgewicht en obesitas bij jonge kinderen en jongeren (maatwerkprojecten Jeugdgezondheidszorg).

2.3. GEMEENTELIJKE SUBSIDIE EN PROJECTEN VOOR DOELGROEPEN IN DE AFGELOPEN JAREN

2.3.1. VOORZIENINGEN OM MENSEN MET LAGE INKOMENS TE KUNNEN LATEN SPORTEN

- **Bijzondere bijstand** kan aangevraagd worden voor contributiegelden van sportverenigingen.
- Deelname aan **Stichting Leergeld** Apeldoorn- Voorst (LgAV). LgAV heeft als doelstelling het voorkomen van sociaal isolement dan wel sociale uitsluiting van schoolgaande kinderen van 4 tot 18 jaar uit minimagezinnen. Aanvragen kunnen worden gedaan voor ondermeer kosten voor zwembles, lidmaatschap verenigingen en sportkleding. De stichting ontvangt bijdragen van Voorster instellingen en bedrijven en dient jaarlijks een declaratie in bij de gemeente Voorst .
- De gemeente start vanaf 2012 een pilot door een convenant aan te gaan met het **Jeugdportfonds** voor 20 kinderen. Het Jeugdportfonds betaalt contributies en de benodigde attributen voor kinderen, wanneer ouders het sporten voor hun kind niet zelf kunnen betalen, tot een maximaal bedrag per jaar. De aanvragen worden gedaan door professionals uit het onderwijs, hulpverlening en de gezondheidszorg. Zij worden ook wel intermediairs genoemd. Kinderen, ouders/verzorgers en sportverenigingen kunnen dus geen aanvraag doen. De gemeente Voorst wil intermediairs zoeken op een beperkt aantal gerichte plaatsen waar bekend is dat kinderen weinig bewegen.

2.3.2 PROJECT VOOR JEUGD EN JONGEREN

- Vanuit de Breedtesportimpuls, die mede gefinancierd werd door het ministerie van VWS, is samen met sportverenigingen en onderwijs in 2004 gekozen voor een kwaliteitsimpuls; sportstimulering voor schoolgaande jeugd met samenwerking tussen sport en onderwijs. Aan

dit project “gemeente Voorst in beweging” (2005-2009) hebben 17 basisscholen en 82 leerkrachten meegewerkt. In 2009 is gestart met een nazorg traject waarvoor weinig animo bestond omdat de meeste scholen nu zelf kunnen werken met de BIOS-methode⁶ tijdens de gymlessen.

2.3.3. PROJECT VOOR VOLWASSENEN

- o Project Verankering Ketenaanpak Diabetes is gericht op deze groep. In het project zijn we aan het kijken (in samenwerking met eerstelijns zorgverleners, GGD en Caransscoop) hoe de preventie van diabetes, overgewicht en obesitas kan worden vorm gegeven. Ouders met jonge kinderen zijn gekozen als doelgroep voor dit project.

2.3.4. PROJECTEN VOOR SENIOREN

- o ‘Meer bewegen voor ouderen’ is een project dat wordt uitgevoerd door Mens en Welzijn Voorst, met aanbod in Twello, Terwolde, Voorst, Klarenbeek en De Vecht voor gymnastiek, internationaal dansen, line dansen, sportief wandelen, koersballen, Tai Chi, sjoelen, yoga en stijldansen. Deze activiteiten zijn niet geheel kostendekkend. Het verschil tussen inkomsten en uitgaven wordt gedekt door gemeentelijke subsidie.
- o Beweegaanbod voor senioren wordt door de Gelderse Sport Federatie (GSF) gestimuleerd en ontwikkeld door het project ‘Senioren op de kaart’ (SOK). Eén van de projecten in SOK is ‘Verzilver je club’ . Dit project is in onze gemeente gestart in september 2011 met als doel sportverenigingen seniorenvriendelijk te maken en zo senioren te integreren en te laten participeren in sportverenigingen. Mens en Welzijn Voorst heeft een bemiddelingsrol tussen de gemeente, senioren en sportclubs voor deze projecten.

2.3.5. SUBSIDIE VOOR MENSEN MET EEN BEPERKING.

De gemeente verstrekt subsidie aan ‘Sportief Evenwicht’, een vereniging voor aangepast sporten.

2.4. UITGANGSPUNTEN VOOR NIEUW BELEID GERICHT OP INWONERS

1. Mensen die willen sporten of bewegen zijn vaak onbekend met het aanbod dat het beste bij hen past of onbekend met sommige sporten. De stap naar sporten en bewegen kan gecreëerd worden door een inspirerend of meer op maat gericht aanbod.
2. Nederlanders sporten in toenemende mate onafhankelijk van verenigingen, hetzij geheel op zichzelf, hetzij door een bezoek aan sportaccommodaties als ijsbaan, zwembad, tennisbaan of fitnesscentrum. Waarschijnlijk wordt dit veroorzaakt doordat verenigingen zich vooral richten op competitie en mensen (vooral 55-plus) meer behoefte hebben aan een recreatief aanbod. De top 5 sporten in de gemeente Voorst volgens de Gelderse sportmonitor 2011 zijn; 1) hardlopen/ joggen/trimmen, 2) fitness/conditie, 3) wielrennen, tourfietsen/mountainbiken, 4) wandelsport, 5) schaatsen. Dit zijn sporten die gedaan kunnen worden op een moment dat het uitkomt, alleen of in klein verband. Door meer recreatieve sporten aan te bieden, waarbij mensen zelf het moment van sporten kunnen bepalen, kan de sportdeelname mogelijk verhoogd worden
3. Mensen moeten zich ervan bewust worden dat ze te weinig bewegen en dat dit kan leiden tot gezondheidsproblemen. Door passende en uitdagende sport en beweegmogelijkheden aan te bieden worden mensen aangespoord om in beweging te komen of om te gaan sporten.

⁶ “Bewegen in Onderwijs en Sport”, methode ontwikkelt door de Gelderse Sportfederatie

3. SPORTVERENIGINGEN

Nationaal is ongeveer een derde van de sporters lid van een sportvereniging. In totaal telt Nederland 28.000 sportverenigingen.

Sportverenigingen spelen een uiterst waardevolle rol bij het bevorderen van maatschappelijke participatie door het bieden van sportmogelijkheden aan mensen voor wie sport een middel is om erbij te horen. Ook hebben sportverenigingen een belangrijke functie bij gemeenschapsvorming en leefbaarheidbevordering.

3.1. SPORTVERENIGINGEN IN DE GEMEENTE VOORST

In totaal zijn er 86 sportverenigingen die zich hebben aangemeld voor publicatie in de gemeentegids voor 2011. In onderstaand tabel zijn deze sportverenigingen verdeeld over de type sporten en de kernen weergegeven. Hierbij moeten we realiseren dat het overzicht van de sportverenigingen in de gemeentegids niet compleet is. Hockey is bijvoorbeeld niet genoemd in de gemeentegids in 2011 (maar wel in 2012).

sportvereniging	totaal	Twello	Voorst	Wip/ Busloo	Terwolde	De vecht	Teuge	Klarenbeek	Nijbroek	Steenen- kamer
gymnastiek/turnen	7	2	2	1			1	1		
voetbal	9	2	1	2	1	1	1	1		
55-plus sport	7	1	3		2			1		
ruitersport	7	2		2				2	1	
volleybal	7	2	1	1	1		1	1		
biljarten	6	2	1	1				2		
tennis	6	2	1	1			1	1		
omnisport	4	2			1		1			
schaatsen	4		1		1			1	1	
hengelsport	3		1	1	1					
klootschieten	3			1			1			1
schietsport	3			2				1		
autosport	2				2					
badminton	2	2								
bridgen	2	2								
golf	2			2						
handbal	2	1						1		
schaken	2	1	1							
wielersport	2	1								1
jeu de boules	1	1								
motorsport	1	1								
parachutespringen	1						1			
tafeltennis	1	1								
trimmen	1	1								
wandelsport	1				1					
watersport	1	1								
totaal	87	27	12	14	10	1	7	12	2	2

De meeste verenigingen in de gemeente Voorst zijn actief op het gebied van; gymnastiek/turnen, voetbal, ruitersport, volleybal, biljarten of tennis.

Een nieuw initiatief is de oprichting van een plaatselijke werkgroep (samenwerking van ondermeer; SV Twello, Zozijn, Daniël de Brouwerschool, Sportief Evenwicht, MEE-Veluwe en GSF) die zich inzet voor sporten voor mensen met een beperking.

Het aantal leden van de verenigingen/clubs is vaak niet bij de gemeente bekend. Van een aantal gesubsidieerde organisaties is alleen het aantal jeugdleden wel bekend omdat de gemeente onder andere subsidie verleent op basis van het aantal jeugdleden.

Uit de jeugdmonitor van de GGD blijkt dat in de gemeente Voorst slechts 4% van de 8-12 jarige kinderen en 2% van de 4-8 jarigen geen lid is van een sportvereniging. Van de jongeren (12-18) is het percentage dat lid is van een vereniging niet bekend.

Uit de gezondheidsmonitor van de GGD (2008) blijkt dat relatief veel volwassenen in de gemeente Voorst deelnemen aan het maatschappelijk verkeer doordat zij lid zijn van een vereniging (65%) of vrijwilligerswerk verrichten (42%).

Van de volwassenen met een gemiddeld opleidingsniveau doet de helft vrijwilligerswerk. Dit percentage is beduidend hoger dan bij de volwassenen met een laag of hoog opleidingsniveau. In de gemeente Voorst is het percentage vrijwilligers hoger dan elders in Oost Nederland en de regio Gelre-IJssel.

3.2. GEMEENTELIJKE SUBSIDIES EN PROJECTEN GERICHT OP SPORTVERENIGINGEN EN SCHOLEN

Beleidsregel sport met als doel het in stand houden van sportverenigingen en het stimuleren van jeugdsport in georganiseerd verband.

Beleidsregels vrijwilligerswerk ter ondersteuning van vrijwilligerswerk. De gemeente Voorst stelt voor deskundigheidsbevordering van vrijwilligers jaarlijks een bedrag ter beschikking. Organisaties kunnen hiervoor subsidie aanvragen bij Mens en Welzijn Voorst. De voorwaarden zijn beschreven in de Algemene Subsidieverordening 2004, beleidsregels vrijwilligersbeleid. Het vrijwilligersPUNT van Mens en Welzijn Voorst heeft hierin een adviserende rol richting de gemeente die de financiën beheert.

PRinS Pilot project (2002-2006) was een landelijk initiatief voor professionalisering in de Sport, waarbij een betaalde professionele kracht in een sportvereniging werd aangesteld, de zogeheten verenigingsmanager. De voormalige sportvereniging V&K (nu onderdeel van SV Twello), was één van de verenigingen die hiervoor was verkozen. Een voorwaarde tot deelname was ondersteuning met een financiële bijdrage van de gemeente Voorst. Voorwaarde van de gemeente was dat de verenigingsmanager een meerwaarde moest bieden voor andere verenigingen in de gemeente. In de praktijk blijkt dat naast V&K slechts twee verenigingen gebruik hebben gemaakt van de diensten van de verenigingsmanager. Als reden om geen gebruik te maken van de verenigingsmanager gaven verenigingen onder meer als reden dat zij zelf de kwaliteit in huis hadden en dat betaalde krachten niet passen in de cultuur van de club.

Voorst heeft in de 1e en 2e fase van het GSF project voor het aanstellen van **combinatiefunctionarissen** meegedaan maar is bij de uitvoering in 2010 afgehaakt vanwege financieringsproblemen.

Alcoholmatiging onder jongeren (2007 tot en met heden) is een regionaal project waarin gemeenten in de Stedendriehoek samenwerken met HALT, GGD, politie, OM en Tactus

(verslavingszorg). Sport is een belangrijk onderdeel in dit project. In dit kader heeft Tactus contact met sportverenigingen zodat verenigingen gaan nadenken over hoe zij met alcohol en sociale hygiëne omgaan en welke maatschappelijke functie de vereniging in deze kan innemen. Ook biedt Tactus IVA (Instructie Verantwoord Alcoholschenken) aan. Na gesprekken in 2009 met een aantal sportverenigingen concludeert Tactus dat bijna alle verenigingen een vorm van beleid hebben t.a.v. alcohol, maar dat niet alle verenigingen dit beleid ook uitvoeren en schriftelijk hebben vastgelegd (behoudens dan het verplichte alcohol bestuursreglement voor de vergunning). De gemeente is nog met Tactus in gesprek over een actieplan voor de komende tijd.

Schoolzwemmen. Een aantal basisscholen in de gemeente heeft schoolzwemmen in het lespakket. Zij kunnen bij de gemeente daarvoor een bijdrage ontvangen vanuit het Lokaal onderwijsbeleid (LOB).

3.3. ANALYSE SPORTVERENIGINGEN

1. Er zijn onvoldoende vrijwilligers voor het uitvoeren van activiteiten en voor het invullen van kaderfuncties. Dit blijkt uit de resultaten van de gehouden enquête, uitgevoerd bij sportverenigingen, in november 2010. Het is daarom van belang dat sportverenigingen investeren in de vaardigheden en motivatie van vrijwilligers.
2. Sportverenigingen in het algemeen worstelen met een constant/dalend ledenaantal en hebben in het algemeen geen groeiverwachtingen (enquête 2010).
3. Verenigingen hebben soms specifieke deskundigheid of hulp nodig die binnen andere verenigingen wel aanwezig is. Daardoor is er behoefte aan een instantie die het brede veld van verenigingen kent.
4. Veel sportverenigingen hebben problemen met financiering van hun activiteiten (enquête 2010).
5. Het is niet inzichtelijk wat de gemeentelijke kosten zijn voor de diverse sportaccommodaties voor verschillende sporten en hoe dit zich verhoudt tot de door verenigingen betaalde huurprijzen en vergoedingen/subsidies aan verenigingen. Deze gegevens kunnen een rol spelen bij toekomstige politieke en bestuurlijke keuzes.
6. Sportverenigingen hebben een belangrijke functie bij het bevorderen van de leefbaarheid in de wijken en kleine kernen. Er is behoefte aan meer inzicht in sport- en beweegaanbod in de kernen en in de rol van sportorganisaties in de kernen.
7. Regionale samenwerking biedt kansen voor verenigingen op het gebied van ondermeer deskundigheidsbevordering en aanbod voor specifieke doelgroepen. Vooral voor mensen met een beperking bestaan er vormen van regionaal overleg.
8. Sportverenigingen kunnen een gezonde leefstijl stimuleren bij jongeren. De Sportraad wil, samen met de sportverenigingen, meedenken over een mogelijke rol van de sportverenigingen bij de implementatie van het gemeentelijk alcoholmatigingsbeleid voor jongeren.
9. Er wordt nog weinig gebruik gemaakt van de inzet van sportverenigingen bij scholen, naschoolse opvang, welzijnsinstellingen en zorgverleners. Sportbuurtcoaches (eerder genaamd Combinatiefunctionarissen, een initiatief van het ministerie van VWS) kunnen hierbij een rol spelen.
10. Als zorg, welzijn en sport elkaar beter kennen en kunnen doorverwijzen naar elkaar komt dit de kwaliteit van beide terreinen ten goede.

4. SPORTACCOMMODATIES EN SPEELRUIMTE

4.1. GEMEENTELIJKE ACCOMMODATIES.

4.1.1. BINNENSPOORTACCOMMODATIES

De gemeente Voorst heeft twee grote sporthallen die beide in Twello staan: **Sporthal Jachtlust** met een multifunctionele hal en een sporthal en het **Zuiderlaan-complex** met een sporthal, turnhal en fitnessruimte. Daarnaast heeft de gemeente 9 gymzalen tot haar beschikking, waarvan er 3 eigendom zijn van scholen. Overdag worden deze door de scholen gebruikt en daarna door de verenigingen. Exploitatie en beheer van sporthallen en gymzalen wordt sinds 2010 uitgevoerd door de Koepel, die hiervoor een beheersvergoeding ontvangt. De gemeente heeft afvaardiging in het bestuur van de Koepel. De sporthallen en gymzalen worden verhuurd voor een 'sociaal tarief' waardoor de gemeente een groot deel van de lasten draagt en de kosten voor de verenigingen die hiervan gebruik maken worden gedrukt.

Voor de ruitersport is **Manege Voorst** gebouwd op gemeentegrond en met overheidsgeld. De manege is in 1988 verkocht. De grond is in eigendom van de gemeente, welke recht van opstal verleent. Een stichting is erpacht houder en exploitant. De exploitatie is deels weer uitbesteed. Er gaat geen subsidie van de gemeente naar deze stichting, maar er zijn in het recht van opstal wel rechten en verplichtingen opgenomen waardoor er een directe verhouding is met de gemeente. In 2006 is investeren in noodzakelijk onderhoud van Manege Voorst overwogen, maar daartoe is niet besloten gezien interne problemen bij de exploitatie van de manege destijds. Een van de toen overwogen opties was om een nieuw hippisch centrum te bouwen op de locatie van Manege Voorst met als voorwaarde dat alle verenigingen gebruik kunnen maken van de locatie en er een nieuwe beheersstructuur komt met een grotere rol voor de verenigingen. Deze optie was destijds niet haalbaar vanwege het ontbreken van de bereidheid tot samenwerking tussen de verenigingen.

Onze gemeente beschikt over een **zwembad (De Schaeck)**. Dit zwembad bestaat uit een binnenbad, een buitenbad met zonneweide en een speelplaats. De binnenaccommodatie bestaat uit een wedstrijdbad en doelgroepenbad met beiden een beweegbare bodem, een whirlpool, een recreatiebad en een stoombad. De buitenaccommodatie beschikt over een recreatiebad en een bad met springplanken. De exploitatie van het zwembad is overgedragen aan stichting De Schaeck. De gemeente oefent, zij het op gepaste afstand, invloed uit. De gemeente kan deze invloed organiseren via de subsidiebeschikking en de huurovereenkomst. Hierin zijn in de praktijk weinig voorwaarden of regulerende voorschriften opgenomen. Dit betekent dat het bestuur van de stichting De Schaeck in de praktijk een relatief ruime mate van eigen vrijheid wordt gelaten voor de wijze van exploiteren van het zwembad.

4.1.2. BUITENSPOORTACCOMMODATIES

Buitensportcomplexen(voetbal) zijn aanwezig in; Twello (2), Terwolde, De Vecht, Teuge, Wilp, Bussloo, Klarenbeek en dorp Voorst.

- De kledingaccommodaties zijn met het project verzelfstandigen sport (2001-2004) qua eigendom overgedragen aan verenigingen en zij zijn verantwoordelijk voor het dagelijks onderhoud. Hiervoor is een gemeentelijke bijdrage ontvangen ter waarde van 15 jaar onderhoud.
- De meeste sportverenigingen huren de velden van de gemeente (in totaal 23), waarvoor huurovereenkomsten zijn overeengekomen, waarin de huurprijs en de bijdrage in de kosten

van het klein onderhoud zijn opgenomen. De huurovereenkomsten zijn per 1 januari 2013 opgezegd. Er volgt overleg over nieuwe huurovereenkomsten.

- Bij het sportcomplex van Voorwaarts en bij SC Klarenbeek zijn kunstgrasvelden aangelegd. Het voetbalcomplex aan de Zuiderlaan heeft vanwege de bodemgesteldheid wetruivelden.
- In 2010 is een nieuw gemeentelijk hockeysportcomplex aangelegd met twee kunstgrasvelden.
- De gemeente verzorgt het grootonderhoud aan de 36 beschikbare voetbal/handbal velden en 2 hockeyvelden in de gemeente en geeft een vergoeding aan de verenigingen voor het dagelijks onderhoud. Deze vergoeding is gebaseerd op het aantal velden dat nodig is voor het aantal leden en teams van de voetbal, hockey en handbalverenigingen.
- De gemeente heeft de afgelopen jaren voor een aantal nieuwe investeringen voor sportaccommodaties van verenigingen garanties en/of leningen verstrekt. Dit betrof de volgende verenigingen; Voorster Tennisclub – garantie, Tennisclub de Schaeck - garantie en Stichting Waarborgfonds, SV Cupa – garantie, Voorwaarts – geldlening.

4.2. ANALYSE GEMEENTELIJKE SPORTACCOMMODATIES

- Er ligt hoge druk op het gebruik van binnensportaccommodaties in de avonduren (vanaf 18.00 uur);
- Sommige sportaccommodaties in kleine kernen worden weinig gebruikt;
- Voor atletiek zijn weinig accommodaties beschikbaar en voor ruitersport zijn te weinig binnenaccommodaties beschikbaar;
- Niet toegankelijke schoolpleinen na schooltijd;
- Gedurende de schoolvakanties zijn de (overdekte gemeentelijke) sportaccommodaties vaak zeer beperkt bezet;
- Kwaliteitseisen van kinderopvang waardoor sportaccommodaties niet geschikt worden geacht;
- Gemeentelijke accommodaties (sporthallen, gymzalen en voetbalvelden) worden aan verenigingen verhuurd tegen huurtarieven onder de kostprijs. Voetbal, handbal en hockey ontvangen daarnaast een vergoeding voor het onderhoud van de velden. Hierdoor is een groot deel van de gemeentelijke lasten voor sport gericht op verenigingen die gebruik maken van de door de gemeente verhuurde sportaccommodaties (voetbal, handbal, hockey, turnen, gymnastiek). Deze ondersteuning door de gemeente is gedeeltelijk historisch gegroeid vanwege het feit dat voetbal volkssport nummer één was en bijvoorbeeld tennis en ruitersport als elitesporten werden gezien. Het zorgt echter ook voor een ongelijke behandeling van sportverenigingen.

4.2.1. ACCOMMODATIEBELEID GEMEENTE VOORST;

Doel: handhaven van kwaliteit en optimaliseren van benutting en financiële beheersbaarheid van sportaccommodaties.

4.2.1.1. Investering en onderhoud accommodaties

1. Bestaande sport accommodaties

De gemeente draagt er zorg voor dat de accommodaties voldoen aan de wetgeving en zijn opgenomen in het meerjaren onderhoudsplan. Ze gaat uit van instandhouding van bestaande accommodaties, tenzij zwaarwegende redenen tot heroverweging aanwezig zijn. Aspecten die van belang zijn bij deze heroverweging voor nieuwbouw, renovatie of afstoting zijn:

1. Zijn grootschalige investeringen aan de orde;
2. Heeft de bezetting een kritische grens bereikt (deze wordt specifiek per accommodatie bepaald);
3. Is de exploitatie duurzaam;
4. Wat is de functie voor het bevorderen van leefbaarheid;
5. Kan er gebruik gemaakt worden van andere bestaande accommodaties;
6. Bestaat er een concurrentiepositie;
7. Kunnen nieuwe initiatieven aansluiten bij (bestaande) gelijksoortige initiatieven.

2. Nieuwe sportaccommodaties

Bij de vraag aan de gemeente voor (financiële) ondersteuning voor nieuwe sportaccommodaties (binnensport en buitensport / nieuwbouw en renovatie) wordt een afweging gemaakt op basis van onderstaande aspecten;

1. zijn er bestaande voorzieningen in de omgeving;
2. is er een aantoonbare vraag aanwezig;
3. wordt er geen concurrentiepositie gecreëerd;
4. kan verbinding gelegd worden met bestaande gelijksoortige voorzieningen;
5. wat zijn de kengetallen voor sportaccommodaties, sportverenigingen, ledenaantallen, gesteund door de VNG;
6. is de voorziening multifunctioneel;
7. is de accommodatie bruikbaar voor meerdere sportverenigingen en voor meerdere sporten;
8. is de exploitatie dekkend (aan te tonen door een haalbaarheidsstudie);
9. hoe luidt het advies van de Koepel en de Sportraad;
10. is de investering door de Sportvereniging mogelijk door een garantiestelling van de gemeente.⁷

⁷ Beleidsregels toetsingskaders gemeentegaranties en geldleningen.

Bovengenoemde aspecten worden meegenomen om, bij uitvoering van dit beleid, concretere objectieve criteria voor besluitvorming over ondersteuning voor nieuwe sportaccommodaties op te stellen. Bij de uitwerking van de criteria zullen wegingsfactoren worden toegevoegd en moet ook de samenhang tussen de aspecten worden bezien.

Secundaire voorzieningen zoals kantines, clubgebouwen en extra opbergruimten buiten de genormeerde afmetingen beschouwen we als een verantwoordelijkheid van de vereniging zelf. De gemeente verleent geen financiële medewerking bij verbouwingen, onderhoud en nieuwbouw van deze secundaire voorzieningen.

Er is een trend waarneembaar dat steeds meer speeloppervlakken voor sportbeoefening worden voorzien van kunststof. In de komende jaren worden criteria uitgewerkt die ook hiervoor handvaten geven voor besluitvorming.

De gemeente reserveert, net als veel gemeenten, niet voor vernieuwing van accommodaties omdat we geen doelreserves willen opbouwen voor voorzieningen die niet wettelijk zijn voorgeschreven. Aan de hand van criteria wordt een besluit genomen over een nieuw project. De dekking wordt per individueel project benaderd.

4.2.1.2. Beheer accommodaties

Niet het eigendom, beheer en exploitatie van sportaccommodaties, maar het faciliteren van sport en bewegen vormen de gemeentelijke kerntaak.

De rol die de gemeente Voorst zichzelf toedicht is die van regisseur en facilitator door middel van het inbrengen van kennis, organisatorische ondersteuning en financiële middelen. Aan de andere kant is de gemeente Voorst de instantie die de belangen behartigt van de bevolking en eigenaar is van de complexen. Om die reden moet er voor de gemeente sturing mogelijk zijn op relevante hoofdlijnen zoals kwaliteit, tariefstelling, en toegankelijkheid. De gemeente onderhoudt een contractuele relatie met de beheersinstellingen en gebruikt het contract en het subsidiebeleid om te kunnen sturen op relevante hoofdlijnen zoals kwaliteit, tariefstelling, toegankelijkheid van accommodaties en inhoudelijke doelstellingen uit deze nota⁸. Ook inhoudelijke beleidsdoelstellingen ten aanzien van onderwijs, sport, cultuur en welzijn moeten uitgevoerd kunnen worden. Het accommodatiebeleid is daarin vaak een belangrijk instrument.⁹

Dagelijks beheer van sportaccommodaties (inclusief inrichting) is op afstand gezet bij De Koepel (binnenaccommodaties), sportverenigingen (buitenaccommodaties) en stichting de Schaeck (zwembad). De gemeente wordt ongevraagd geïnformeerd en neemt het initiatief om zicht te krijgen op knelpunten en kansen wat betreft de aansluiting van vraag en aanbod. Inzicht in trends geeft de gemeente handvaten voor de uitvoering van haar accommodatiebeleid.

Onderbrenging van het beheer en de exploitatie van meerdere gemeentelijke accommodaties bij de Koepel zou in de toekomst een optie kunnen zijn zodra de situatie er zich voor leent en er sprake is van een draagvlak. Het is ook denkbaar dat de Koepel meer invloed krijgt op het investeringsbeleid van gemeentelijk vastgoed. Dit past in het groeimodel dat aan de Koepelorganisatie ten grondslag ligt¹⁰.

⁸ mogelijk spanningsveld met een verantwoorde exploitatie door de beheerders verdient aandacht.

⁹ conform gemeentelijke visie op beheer van maatschappelijk vastgoed, vastgesteld in 2009

¹⁰ zie raadsmededeling 2009-08634

4.2.1.3. Samenwerking gemeente, sportverenigingen en beheersinstellingen

Een goede afstemming tussen sportverenigingen (gebruikers van binnenaccommodaties) en de Koepel (beheerder) wordt gestimuleerd.

De gemeente ziet meerwaarde in clustering van sportvoorzieningen als er sprake is van samenhang/ samenwerking tussen de instellingen/verenigingen die gebruik maken van de accommodatie. Bij clustering kan de diversiteit en identiteit van verenigingen gewaarborgd blijven. Voor de sporter is de meerwaarde dat er mogelijkheden zijn voor een verbetering van kwaliteit, diversiteit en variatie van aanbod. Voor de vereniging is de meerwaarde te bereiken door besparingen door het combineren van administratie/planning/ verhuur/inkoop en onderhoud. Door schaalvergroting kan de kwetsbaarheid van de organisatie beperkt worden. Meerwaarde voor de gemeente is het realiseren van een betere benutting van accommodaties.

4.3. PRIVATE SPORTACCOMMODATIES EN SPORTAANBIEDERS.

In Voorst zijn ook private sportaccommodaties. Hierbij moet een onderscheid worden gemaakt tussen accommodaties van commerciële en niet-commerciële aanbieders die diverse sporten aanbieden.

De accommodaties die in het bezit zijn van sportverenigingen en niet-commerciële instellingen zijn:

- Tennisbanen: De Schaeck in Twello met 9 gravelbanen, De Boerenhofstee in Wilp met 6 gravelbanen, Tennisvereniging Voorst met 5 kunstgrasbanen, Tennisclub Teuge met 3 kunstgrasbanen en Tennisvereniging De Zweepslag in Klarenbeek met 2 gravelbanen en 2 kunstgrasbanen;
- Accommodatie voor ruitersport van PC en LR De Enkruiters;
- Zwembad bij Zozijn en sporthallen bij diverse scholen en instellingen.

De belangrijkste commerciële sportaanbieders zijn hieronder weergegeven:

- Golfbaan (De Breuninkhof, 9 holes);
- Pitch en Put baan (Bussloo, 18 holes);
- Nationaal Paracentrum Teuge;
- Accommodaties voor ruitersport (manege Voorst, manege Zuidwijk, Stal Klein 's Gravenland, stal Arlo);
- Sportschool (Thijssen) en fitness training (Curves Twello, 30 minuten fitness voor vrouwen);
- Recreatiepark de Scherpenhof met een binnenbad, buitenbad en overdekt speelparadijs.
- Kidsgear biedt sport-bso aan in sporthal Jachtlust en zwem-bso in zwembad De Schaeck;
- 'BSO sport' met 2 locaties in Twello:
 - Zuiderlaan in de sporthal bij SV Twello
 - Kerklaan bij SV Voorwaarts en in de sporthal van Jachtlust.

Met beide locaties kunnen ze voldoen aan de vraag van de kinderen uit Twello en omliggende kernen, waar kinderen met de sportbus worden opgehaald van school.

Op het moment zijn er in de gemeente diverse nieuwe initiatieven voor private sportaccommodaties. De creatieve industrie (waaronder cultuur, media en entertainment behoren) is cultureel en economisch een belangrijke sector en relatief sterk aanwezig in de gemeente Voorst. Door dergelijke initiatieven wordt het sportaanbod vergroot. Op dit moment zijn diverse nieuwe initiatieven in ontwikkeling welke bijdragen aan een sportiever Voorst.

4.4. TRENDS SPORT EN BEDRIJVEN

Om vraaggericht sport- en beweegaanbod te realiseren en meer variaties in aanbod te laten ontstaan, stimuleert het kabinet samenwerking tussen sport- en beweegaanbieders, inclusief private bedrijven zoals de fitnessbranche, dansscholen, etc. (zie beleidsbrief sport).

In bedrijven wordt steeds vaker aandacht besteed aan gezond gedrag (bijvoorbeeld via bedrijfsfitness) . Een kwart van de werkgevers heeft beleid om bewegen te stimuleren.(zie beleidsbrief sport). Bedrijven hebben ook belang bij gezonde medewerkers.

Publiek private samenwerking in de sport is een van de speerpunten in het nieuwe kabinetsbeleid.

De vakgroep economie en grondzaken van de gemeente Voorst stimuleert de ontwikkeling van particuliere sportaccommodaties.

4.5. RUIMTELIJKE VOORZIENINGEN.

4.5.1. LANDELIJKE TRENDS RUIMTELIJKE VOORZIENINGEN

Er is meer dan voorheen behoefte aan individuele sport-, spel- en bewegingsmogelijkheden. De beschikbaarheid van ruimtelijke voorzieningen zijn hiervoor van belang, zoals; fietspaden, wandelpaden, ruiterveldjes, diverse routes, speelveldjes, trapveldjes, groen in de woonomgeving. Het is belangrijk om ervoor te zorgen dat de inrichting van de ruimte zoveel mogelijk uitnodigt tot spelen, sporten en bewegen.

Het openstellen van schoolpleinen als openbare speelplek is voor veel gemeenten een goedkope manier om speelruimte uit te breiden. Het biedt ook een praktisch aanknopingspunt om verschillende partijen met belangen in de buurt bij elkaar te brengen (school, gemeente, welzijnsinstelling, woningcorporatie).

Bij het maken en realiseren van plannen en bij het ontwikkelen van ruimtelijk beleid (woningbouw, bedrijfsterreinen, infrastructuur, recreatievoorzieningen) is het belangrijk dat alle betrokken partijen óók sport en bewegen op het netvlies hebben. De beweegvriendelijke omgeving: een onontkoombaar punt op de agenda van iedere beleidsmaker en –uitvoerder.

4.5.2. RUIMTELIJKE VOORZIENINGEN IN DE GEMEENTE VOORST

In de gemeente Voorst zijn de volgende ruimtelijke voorzieningen rond sport en bewegen in de openbare ruimte aanwezig;

- Ommetjes in een aantal kernen (Voorst, Terwolde, Nijbroek, De Vecht);
- Fietsknooppuntenplan;
- Wandelpaden;

- Fietspaden;
- Ruiterroutes;
- Speelplekken (norm 3% van de ruimte);
- Recreatiegebied Bussloo.

Voorst heeft in vergelijking met veel andere gemeenten een ruim aanbod van voorzieningen die mensen uitnodigen om in beweging te komen. Er is geen goed beeld van de beschikbaarheid van veilige fietsverbindingen naar scholen en werkplekken in de gemeente en in de regio.

5. SPECIFIEKERE DOELSTELLINGEN

5.1. DE INWONERS VAN DE GEMEENTE VOORST

De gemeente Voorst stimuleert sport en bewegen voor het bevorderen van een actieve en gezonde leefstijl. De gemeente brengt de behoefte aan beweegaanbod voor diverse groepen in kaart en ondersteunt met subsidie het realiseren van nieuw aanbod voor de specifieke doelgroepen.

Hiermee willen we het volgende bereiken;

- Seniorensport staat op de kaart en 50% van de doelgroep die nu nog niet meedoet, participeert hierin actief;
- Sportverenigingen hebben een specifiek aanbod voor jeugd van 12 plus en 75% van deze doelgroep participeert hierin;
- Er is meer sportaanbod voor mensen die zelf het moment van sporten willen bepalen;
- Sportdeelname van mensen met een beperking neemt toe doordat sportverenigingen een aangepast aanbod hebben en de doordat deze doelgroep ondersteunt wordt bij het zoeken naar een gerichte beweegactiviteit;
- Overgewicht in de gemeente Voorst neemt vanaf 2013 af met 5% per jaar ten opzichte van de startwaarde zoals is vastgesteld in de GGD Gelre IJssel monitor.

5.2. DE SPORTAANBIEDERS; SPORTVERENIGINGEN EN ONDERWIJS

De gemeente hecht aan behoud en versterking van de verenigingsstructuur vanwege de sociaal maatschappelijke functie van sportverenigingen en het vrijwilligerswerk hierin. Dit geldt specifiek voor de kleine kernen. Daarom streeft de gemeente naar:

- Behoud van sportaanbod en verenigingsstructuur in kleine kernen;
- Verbetering (kwalitatief en kwantitatief) van vrijwillige inzet bij verenigingen wat noodzakelijk is om de verenigingen in stand te houden en het aanbod betaalbaar te houden;

- Samenwerking tussen verenigingen gericht op onderlinge versterking, efficiëntie en gezamenlijke belangenbehartiging;
- Een goede samenwerking tussen scholen en sportverenigingen om het beweegaanbod tijdens en na school te verbeteren;
- Zorg-, welzijns- en sportinstellingen kennen elkaar en kunnen hierdoor gericht doorverwijzen.
- Verenigingen realiseren een aantrekkelijk sportaanbod voor de doelgroepen (jongeren, senioren en mensen met een beperking).

5.3. DE SPORTACCOMMODATIES EN RUIMTELIJKE VOORZIENINGEN.

De instandhouding van een kwalitatief goed accommodatieaanbod als voorwaarde om sport te stimuleren. Hierbij streeft de gemeente naar:

- Behoud van kwaliteit en verbetering van benutting en financiële beheersbaarheid van de sportaccommodaties;
- Samenwerking tussen gemeente, scholen, sportverenigingen en de beheersinstellingen van de sportaccommodaties om het accommodatieaanbod en de benutting te verbeteren;
- Stimulering van "Sport in de buurt" door met ruimtelijke voorzieningen in te spelen op de behoefte voor sport en bewegen (groen, speelplekken, wandel en fietspaden, routes).

6. FINANCIËLE KADERS EN ORGANISATIE

6.1. ROL GEMEENTE.

6.1.1. GEMEENTELIJKE ROL GERICHT OP SPORTER EN SPORTVERENIGINGEN

De gemeente Voorst stimuleert sportdeelname, is ondersteuner van sportorganisaties en medefinancier van sportactiviteiten (via directe en indirecte subsidies). Deze rol vraagt veel inzicht in de praktijk en de gemeente is blij met de sportraad die hierin een brugfunctie kan vervullen.

Met onderwijsinstellingen, de welzijnsinstelling (Mens en Welzijn), sportverenigingen (Sportraad) en beheersinstellingen van de sportaccommodaties worden contacten onderhouden en samenwerking nagestreefd. De gemeente kiest een meer passieve rol als het initiatief aan anderen kan worden overgelaten.

De gemeente zal de ondersteuning van de "sport om de sport zelf" de komende jaren op het huidige niveau handhaven en streven naar verbetering. Het betreft het sporten bij bestaande verenigingen. De extra aandacht zal meer ten gunste van de 'sport als middel' komen. Daarmee wordt bedoeld sport aanbieden om bepaalde groepen te bereiken of bepaalde doelstellingen na te streven. In deze beleidsnota en in het te herschrijven subsidiebeleid wordt de extra aandacht voor doelgroepen e.d. tot uitdrukking gebracht.

6.1.2. GEMEENTELIJKE ROL GERICHT OP SPORTACCOMMODATIES

De gemeente is als eigenaar verantwoordelijk voor de instandhouding van binnen- en buitensportaccommodaties

De gemeente heeft het beheer en exploitatie van sportaccommodaties overgedragen. De gemeente is eigenaar van de complexen en behartigt de belangen van de bevolking. Om die reden blijft de gemeente sturen op zaken als kwaliteit, tariefstelling en toegankelijkheid. Ook de inhoudelijke beleidsdoelstellingen ten aanzien van sport, gezondheid, onderwijs, welzijn en cultuur moeten uitgevoerd kunnen worden.

6.1.3. RAAKVLAKKEN MET ANDERE BELEIDSTERREINEN

De relatie tussen sport en verschillende beleidsterreinen in de gemeente vraagt om een integraal beleid. De verbindingen tussen sport en diverse vakgroepen in de gemeente Voorst zijn in onderstaand schema weergegeven.

Gemeentelijke dienst	Raakvlakken
Vakgroepen Welzijn en Zorg	sport vrijwilligerswerk Wmo; sociale samenhang en leefbaarheid in kernen /participatie van mensen met een beperking jeugd onderwijs gezondheidszorg subsidies leefbaarheid kernen
Vakgroep belastingen	gemeentelijke heffingen in relatie tot sport btw aspecten bij aanleg en onderhoud
Vakgroep inkoop en gebouwenmanagement (IGM) Vakgroep economie	beheer en exploitatie sportaccommodaties voorwaarde scheppen en stimuleren van particuliere sportaanbieders.
Vakgroep ruimtelijke ontwikkeling Vakgroep groen en infrastructuur Recreatie en Toerisme	ruimtelijke voorzieningen voor stimulering bewegen en sport

Onderlinge afstemming tussen diverse vakgroepen is noodzakelijk. De gemeente streeft ernaar om sport en bewegen te verankeren binnen lokale nota's (jeugd, gezondheid, ruimtelijke ordening). De beleidsmedewerker sport heeft regelmatig overleg met de betrokken vakgroepen om te kijken naar mogelijke bijdragen gericht op het stimuleren van bewegen.

6.1.4. BELEIDSVOORNEMENS VAN VAKGROEPEN MET RAAKVLAKKEN MET SPORT EN BEWEGEN

1. Wet maatschappelijke ondersteuning (Wmo)

Het beleid voor maatschappelijke ondersteuning van de gemeente Voorst ligt vast in het beleidsplan Wmo dat elke vier jaar wordt vastgesteld. Midden 2012 zal een nieuw beleidsplan Wmo worden vastgesteld waarin ook de relatie met de sportnota zal worden opgenomen.

Het doel van de Wmo is dat mensen participeren en meedoen in de samenleving. Het gaat er om dat zij zich, ook met beperkingen, kunnen verplaatsen en sociale contacten aan kunnen gaan.

In toenemende mate zullen mensen worden aangesproken op hun eigen verantwoordelijkheid om oplossingen te vinden voor hun ondersteuningsvragen.

Sporten en bewegen bevorderen niet alleen een goede gezondheid, maar ook de participatie en daarmee de sociale cohesie en moeten dus veel nadrukkelijker onderdeel van het Wmo-beleid worden. Het sportbeleid wordt daarmee in belangrijke mate Wmo-beleid.¹¹

2. Lokaal gezondheidsbeleid (Wet publieke gezondheid, Wpg)

In de Wet publieke gezondheid is opgenomen dat gemeenten elke vier jaar een nota lokaal gezondheidsbeleid vaststellen. Op dit moment wordt gewerkt aan de vervanging van de huidige nota. In de voorbereiding daarop heeft het ministerie al een landelijke gezondheidsnota geproduceerd¹² waarin de prioriteiten op het gebied van gezondheid en preventie uit de huidige nota (overgewicht, diabetes, depressie, roken en schadelijk alcoholgebruik) als belangrijke punten gehandhaafd blijven. Gemeenten dienen deze landelijke speerpunten in acht te nemen. De manier waarop deze speerpunten worden opgepakt verandert wel. De focus wordt verlegd van 'praten over leefstijl' naar 'doen' zoals het meer sporten en bewegen in de buurt. Dit sluit goed aan bij de sportnota.

Het stimuleren dat mensen de regie nemen op hun gezondheid wordt belangrijker.

In de gezondheidsnota zal ook aandacht zijn voor bewegingsstimulering door de jeugdgezondheidszorg door het bieden van een passende en doorlopende aanpak (intensievere samenwerking met het onderwijs, de kinderopvang en lokale beweegaanbieders). De gemeente heeft de regie voor de integrale aanpak van overgewicht en stimulering van beweging. Hiervoor is samenwerking van belang tussen de gemeente, scholen, Jeugdgezondheidszorg (GGD en Verian) en de sportclubs.

3. Gemeentelijk verkeers- en vervoerplan (gvvp)

Binnen het beleid van het gemeentelijk verkeers- en vervoerplan is het verbeteren en uitbreiden van het fietsnetwerk een onderdeel, Dit geldt zowel voor dagelijks gebruik door werknemers en scholieren als voor recreatief gebruik.

¹¹ hoofdlijnen notitie Wmo beleidsplan gemeente Voorst, oktober 2011

¹² 'Gezondheid dichtbij'

De gemeente wil zich inzetten om het gebruik van de fiets voor lokale en regionale verplaatsingen maximaal te bevorderen en daarbij vooral uitgaan van maatregelen die fietsen aantrekkelijker maken, dus niet het autogebruik onaantrekkelijker maken.

Als eisen voor de fietsers in de gemeente Voorst wordt genoemd; samenhang, directheid, aantrekkelijkheid, veiligheid en comfort.

Ondanks uitbreidingen is er nog geen sprake van een sluitend netwerk binnen de kernen. In het buitengebied sluiten fietsvoorzieningen nog niet op elkaar aan. Completering van het fietsnetwerk staat gepland in 2013.

Het is gewenst dat langs alle wegen binnen de kern een plek voor voetgangers ingericht wordt. Dit wordt meegenomen bij werkzaamheden. Daarnaast zijn een aantal solitaire lange afstandswandelingen gewenst.

4. Ruimtelijke ordening

Er zijn verschillende raakvlakken tussen beweging en sport en de ruimtelijke toekomstvisie Voorst (2005). De volgende onderwerpen zijn opgenomen in de deze visie:

- De gemeente wil het gebruik van de fiets stimuleren en versterken door een kwalitatief goed en samenhangend fietsnetwerk dat verbindend is en verkeersveilig.
- Fiets- voet en ruiterspaden in de Noord-Zuidlijn worden gemist en meer hechte verbindingen met de 3 steden (Apeldoorn/Zutphen/Deventer) zijn onvolledig.

5. Openbare speelruimte

Het toenmalige ministerie van VROM heeft een handboek speelruimtebeleid ontwikkeld, waarin de 3% norm wordt genoemd als richtlijn voor speelruimte. De gemeente Voorst heeft deze richtlijn overgenomen, om aan te sluiten bij deze landelijke richtlijn en om tevens in de behoefte van voldoende speelruimte in de openbare ruimte te voorzien. Afhankelijk van de bevolkingssamenstelling en het type woningen zal worden bepaald of de gereserveerde ruimte ook daadwerkelijk als speelruimte moet worden ingericht en zo ja, voor welke leeftijdscategorieën. Maar ook als deze ruimte niet direct als speelruimte nodig is, blijft de bestemming "speelruimte" van kracht. Naast kleine speelplekjes voor de jongste kinderen is het dus van belang om direct voldoende grote ruimtes op centrale plekken in de wijk te reserveren en ze in het begin in te richten als groenvoorzieningen.

6. Economie en recreatie

De ontwikkeling van particuliere sportaccommodaties wordt gestimuleerd door de vakgroep economie/ recreatie en toerisme.

6.2. ROL KOEPEL, SPORTRAAD, DE SCHAECK, MENS EN WELZIJN

1. Koepel

Per 1 januari 2010 is het beheer van de binnensportaccommodaties overgegaan naar de Koepel. Het doel van de Koepel is in statuten vastgelegd en gaat verder dan de huidige praktijk. De Koepel exploiteert op dit moment alle gemeentelijke binnensportaccommodaties, behalve het zwembad, met uitzondering van de horecaruimte en verenigingsruimtes van het Zuiderlaancomplex.

Regels rond het beheer van deze accommodaties zijn vastgelegd in een door burgemeester en wethouders vastgestelde visie op beheer en exploitatie van gemeentelijke accommodaties. Uitgangspunten zijn ondermeer;

- gemeente is regisseur en geen uitvoerder;
- bestaande kwaliteit is leidend;
- continuïteit van het aanbod moet gewaarborgd blijven;
- kostenniveau zo verantwoord mogelijk (lasten voor gemeente mogen niet toenemen);
- exploitatierisico bij beherende instelling;
- sociale interactie en participatie zijn van belang.

In het huishoudelijke reglement van de Koepel staat ondermeer een reglement voor verhuur van ruimten en gebouwen, waarin uitgangspunten voor inroosting zijn opgenomen.

In een rapport van de rekenkamercommissie van mei 2011 wordt de conclusie getrokken dat het beheer en de exploitatie van de binnensportaccommodaties over het algemeen helder geregeld is. De rekenkamercommissie vindt het raadzaam om mogelijke vacatures in het bestuur van de Koepel op te vullen door afvaardiging uit de kleine kernen. Gemeente, Sportraad en Koepel zijn in overleg over mogelijkheden om dit uit te voeren. In het Koepelbestuur heeft ook de gemeente een afvaardiging. Het gemeentelijke bestuurslid is vanaf januari 2012 geen voorzitter meer op advies van de rekenkamercommissie, deze heeft wel een aantal bijzondere bevoegdheden.

2. Sportraad

De sportraad, opgericht in 2010, adviseert als vertegenwoordiger van gemeentelijke amateursportverenigingen bij het tot stand brengen van het gemeentelijke sportbeleid.

De doelstellingen van de sportraad zijn;

- Het bewerkstelligen dat de belangen van de aangesloten amateursportverenigingen op een evenwichtige wijze worden meegewogen in het gemeentelijke sportbeleid;
- Het bevorderen dat het gemeentelijke sportbeleid in voldoende mate ambitieus is en past binnen de vigerende visie van de Sportraad;
- De belangenbehartiging van de aangesloten amateursportverenigingen als collectief.

3. Stichting De Schaeck.

Stichting de Schaeck beheert en exploiteert het zwembadcomplex met bijbehorende recreatieve voorzieningen.

Het doel van stichting De Schaeck is de bevordering van de zwemsport en recreatie in de gemeente Voorst en daarmee samenhangende activiteiten, waarbij een optimaal gebruik van de mogelijkheden van de tot de Stichting behorende zwemaccommodatie en tevreden gebruikers .

De missie van de De Schaeck is: een zo breed mogelijk publiek in de gelegenheid stellen om tegen "maatschappelijk aanvaardbare tarieven" van de zwemaccommodatie gebruik te maken. Op deze wijze kan de zwemaccommodatie: voorzien in de behoefte onder de bevolking van het verzorgingsgebied betreffende aspecten van sport- en recreatie, het eigen maken van de zwemvaardigheid (tegengaan verdrinkingsgevaar) stimuleren en lichamelijk welzijn bevorderen.

Het zwembad streeft naar de volgende kenmerken; Veilig, klantvriendelijk, hoge kwaliteit, flexibel, modern en gemoedelijk

4. Mens en Welzijn Voorst

Mens en Welzijn Voorst (M&W) is een brede en sociale welzijnsorganisatie voor de inwoners van de gemeente Voorst. Zij zet zich in voor jong en oud en met name voor mensen die hun toekomst (opnieuw) willen opbouwen. Niet alleen biedt zij diensten speciaal voor mantelzorgers en senioren, maar ook organiseert en coördineert zij jongerenactiviteiten, maatschappelijke stages en vrijwilligerswerk. Daarnaast richt Mens en Welzijn Voorst zich steeds meer op speciale doelgroepen en de verschillende dorpskernen in de gemeente Voorst.

M&W biedt de volgende activiteiten die een relatie hebben met sport en bewegen

- Het VrijwilligersPUNT bemiddelt tussen vraag en aanbod van vrijwillige inzet. Daartoe beschikt het VrijwilligersPUNT over een actuele digitale vacaturebank. Tevens bieden ze begeleiding en advies voor de subsidieaanvraag voor deskundigheidsbevordering van vrijwilligers. Het VrijwilligersPUNT heeft ook de Maatschappelijke Stage Makelaars functie.
- De diverse beweegcursussen voor 55 plussers: gymnastiek, koersballen, yogha, internationaal dansen, line dansen, stijldansen, tai chi, wandelen en sjoelen. Ook is er de mogelijkheid deel te nemen in het 4x4 programma, waarbij 4 maanden (oktober t/m februari) 4 verschillende beweegcursussen kunnen worden gevolgd. Mens en Welzijn Voorst werkt in het 4x4 programma samen met zwembad De Schaeck.
-

6.3. FINANCIËEL KADER.

6.3.1. HUIDIG FINANCIËEL KADER 2012

	lasten en baten sport en sportaccommodaties	2012	
	lasten		
1.	belastingen		
	WOZ	€ 12.240	
	waterschapslasten	€ 4.200	
		€ 16.440	
2.	aankopen niet duurzame goederen en diensten		
	sportvelden; afvoer, afval, reparaties, etc.	€ 5.570	
	dagelijks groen onderhoud Zuiderlaan	€ 27.900	
	verzekeringen zwembad	€ 5.525	
		€ 38.995	
3.	overige inkomensoverdrachten		
	sportief evenwicht (zwemmen gehandicapten)	€ 1.438	
	subsidie Proteus	€ 11.730	
	subsidie zwembad	€ 289.330	
	vergoeding dagelijks onderhoud velden + OZB	€ 92.580	
	subsidies sportverenigingen m.u.v. voetbal	€ 5.615	
		€ 399.190	

4.	reserveringen		
	toevoegingen groot onderhoud sportvelden en terreinen	€	86.500
	toevoegingen voorzieningen zwembad	€	182.155
		€	268.655
5.	kapitaallasten		
	afschrijving zwembad en rente	€	184.455
	afschrijving sportvelden en rente	€	87.379
		€	271.834
6.	ambtelijke ondersteuning en overhead		
	sportvelden	€	20.444
	zwembad	€	4.206
	overige sport, incl.buitensport	€	39.144
		€	63.794
7.	Eigenaarslasten en beheerkosten binnenaccommodaties		
	Berekening lasten gemeentelijk aandeel Koepel, exclusief Kulturhus		
	belastingen eigenaarsdeel gebouwen	€	15.407
	huren gebruik door scholen	€	35.215
	bijdrage aan de Koepel voor diensten	€	199.018
	overige inkomstenoverdrachten school en avondgebruik gymlokalen	€	81.820
	reserveringen groot onderhoud gebouwen	€	222.590
	afschrijvingen gebouwen	€	91.127
	rente gebouwen	€	37.534
	ambtelijke uren	€	18.927
		€	701.638
	doorbelasting exploitatie gebouwen (sport)	€	732.326
	Totaal lasten 2012	€	1.791.234
	baten		
1.	bijdrage Apeldoorn onderhoud voetbalveld Klarenbeek	€	3.440
2.	verhuur 23 voetbalvelden en 2 handbalvelden	€	21.560
3.	verhuur zwembad en vergoeding kapitaallasten	€	143.591
4.	servicekosten VVE i.v.m. verkoop aan SV Twello	€	14.000
5.	huur Voorster Hockeyclub	€	8.500
		€	191.091

Bovenstaande tabel is gemaakt op basis van de vastgestelde begroting voor 2012. Voor 2013 zullen de bedragen neerwaarts worden bijgesteld als gevolg van de bezuinigingsopdracht (voornamelijk betreffende overige inkomstenoverdrachten).

6.3.2. GEWENST FINANCIËEL KADER

In deel A is het actieprogramma opgenomen voor de uitwerking van het gemeentelijk sportbeleid voor de periode 2012 tot en met 2016. Sport en gezondheid is één van de speerpunten van het beleid van deze coalitie. Om dit in de praktijk te brengen zijn personele voorzieningen en financiële middelen nodig. Om de ambities in deze nota waar te maken gaat deze nota gepaard met een financieel wensenlijstje. De extra werkzaamheden als gevolg van het actieprogramma in deze sportnota betekenen structureel extra benodigde ambtelijke uren (0.5 fte) bij de vakgroep welzijn. Zonder een trekker /coördinator van dit sportbeleid heeft deze nota weinig waarde.

Jaarlijks, structureel benodigde financiële middelen, vanaf 2013:

1. verhoging van de subsidiegelden voor sport	€ 5.000,--
2. vergoeding voor de adviezen van de sportraad	€ 1.500,--
3. ambtelijke uren (0.5 fte, schaal 9)	€ 45.000,--
Totaal	€ 51.500,--

Binnen de begroting van de gemeente wordt gezocht naar mogelijkheden om bovengenoemde gelden vrij te maken.

Extra benodigde financiële middelen in 2012:

0-meting (sportmonitor) + inventarisatie sportaanbod **€ 15.000,--**

We vragen éénmalig de raad om de extra benodigde middelen voor 2012 beschikbaar te stellen. Het plan is om hiervoor ook een bijdrage te vragen aan bedrijven (zie actiepunt 4.2.3.).

Financiële kansen kunnen verder worden gezocht op de volgende terreinen:

- Andere beleidsvelden (Wmo, gezondheid, jeugd) profiteren van de activiteiten uit dit sportbeleid en andersom. Vanwege het accent van de sport in de gemeente Voorst op het welzijnsaspect kunnen gelden voor Wmo en gezondheid efficiënter worden ingezet voor sport en bewegen. Het gaat dan om geld dat anders op een andere wijze zou zijn ingezet voor het verminderen van gezondheidsproblemen of problemen op het gebied van maatschappelijk welzijn. Als er bijvoorbeeld geld nodig is om aangepast sporten te faciliteren (aanpassen van sportaccommodaties, sportvoorzieningen) of voor de aansluiting van mensen met een beperking bij sportverenigingen dan zijn dit maatregelen in het kader van de Wmo en kan hiervoor ook een beroep gedaan worden op de geldmiddelen van de Wmo. Bedenk hierbij; investeren in sport levert wat op!
- Aansluiten bij landelijk en/of provinciale projecten (GSF) en subsidiemogelijkheden hiervoor. Aandachtspunt hierbij is dat vaak cofinanciering van de gemeente of instellingen wordt gevraagd. Mogelijk ontstaan nieuwe kansen bij de verdere uitwerking van deze beleidsvoornemens.
- Bij het verder uitwerken van het actieprogramma voor 2012 zullen de vervolgprojecten en het daaraan verbonden kostenplaatje duidelijk worden. Voor deze projecten kunnen de benodigde extra gelden worden aangevraagd bij de prioriteitennota 2013 en volgende jaren.

6.4. MONITORING EN EVALUATIE

Er zijn vier onderdelen waarop we in 2015 willen evalueren (met behulp van de indicatoren uit de 'monitor en evaluatiewijzer' van de NISB) ;

- De middelen (personeel en materieel, plannen en geld) die worden ingezet om de doelen te realiseren.
- De interne werkprocessen die in de organisatie worden uitgevoerd. Wat betreft de werkprocessen zal een evaluatie plaatsvinden van de organisatie en de samenwerking tussen alle betrokken partijen zoals; de gemeente, sportaanbieders (sportraad, M&W, zwembad) ,Koepel, scholen, zorginstellingen.
- De prestaties (=output; producten, diensten, activiteiten, aantal deelnemers, tevredenheid doelgroep, etc.). De geleverde prestaties kunnen worden gemeten met gegevens over; verenigingen, uitgevoerde activiteiten/ projecten, samenwerkingsvormen en aantallen deelnemers aan sport en beweging.
- De maatschappelijke effecten of uitkomsten van de doelstelling. Om de effecten (outcome) te meten kunnen we gebruik maken van het nog te ontwikkelen monitoringssyteem (deel A, actiepoint 4.1.2.)

LIJST MET AFKORTINGEN

afkortingen

CBS

GGD

GSF

LgAV

NASB

NISB

NNGB

NOC*NSF

OZB

PPS

SZW

VNG

VROM

VWS

Wmo

betekenis

Centraal Bureau voor de Statistiek

Gemeentelijke of Gemeenschappelijke Gezondheidsdienst

Gelderse Sportfederatie

Stichting Leergeld Apeldoorn-Voorst

Nationaal Actieplan Sport en Bewegen

Nederlands Instituut Sport en Bewegen

Nederlandse Norm Gezond Bewegen

Nederlands Olympisch Comité* Nederlandse Sport Federatie

Onroerend Zaak Belasting

Publiek-private samenwerking

Sociale Zaken en Werkgelegenheid

Vereniging Nederlandse Gemeenten

Volkshuisvesting, Ruimtelijke Ordening en Milieubeheer

Volksgezondheid, Welzijn en Sport

Wet maatschappelijke ondersteuning

BIJLAGE 1. ANALYSE BEWEEGGEDRAG EN OVERGEWICHT SPECIFIEKE GROEPEN IN DE GEMEENTE VOORST.

1. JEUGD EN JONGEREN

1.1. BEWEEGGEDRAG JEUGD (4-12)

Landelijk voldoet 33% van de 4-12 jarigen aan de NNGB norm.

In het najaar van 2009 is door de GGD in de regio Gelre-IJssel een grootschalig onderzoek gehouden naar de gezondheid van de jeugd. Ouders werden uitgenodigd om een vragenlijst op internet over de gezondheid en het welzijn van hun kind in te vullen.

In de gemeente Voorst voldoet 70% van de 4-12 jarigen en 93% van de 8-12 jarigen aan de NNGB norm. Hierbij bewegen 8-12 jarigen vaker dan 4-8 jarigen. In de gemeente Voorst zijn kinderen dus actiever dan op landelijk niveau.

Naast vragen over de mate van beweging zijn vragen gesteld over de mate van passieve tijdsbesteding. Kinderen brengen veel tijd door met TV/video/DVD kijken en computeren/ gamen.

1.2. GEWICHT JEUGD

Overgewicht begint de laatste jaren steeds vaker al op de kindereleeftijd. Op dit moment heeft al meer dan 1 op de 8 kinderen in Nederland overgewicht

Op basis van de door ouders gerapporteerde lengte en gewicht heeft in de gemeente Voorst 8% van de 4-8 jarige en 9% van de 8-12 jarige kinderen overgewicht (volgens Body Mass Index (BMI)). Dit is vergelijkbaar met de regio Gelre-IJssel en iets lager dan op landelijk niveau.

De zelfrapportage, toegepast in de monitor, leidt over het algemeen tot minder overgewicht dan wanneer lengte en gewicht gemeten zijn, omdat ouders geneigd zijn het gewicht van hun kind te laag in te schatten. Dit blijkt ook wanneer de resultaten van dit onderzoek worden vergeleken met de cijfers van de afdeling jeugdgezondheidszorg van de GGD.

1.3. BEWEEGGEDRAG JONGEREN (12-18 JAAR).

algemeen

Na de basisschoolperiode neemt landelijk de gemiddelde lichamelijke activiteit van jongeren snel af. Dit heeft te maken met de aanwezigheid van veel concurrerende activiteiten die nauwelijks bewegingsinspanning vragen, zoals huiswerk maken, televisie kijken en computeren. Daarnaast doen jongeren in het voorgezet onderwijs minder aan 'buiten spelen'.

Landelijke cijfers

Uit de TNO monitor bewegen (2000-2010) blijkt;

Het percentage Nederlandse jongeren dat aan de NNGB voor jeugd voldoet, fluctueert fors in de periode 2006-2010, met als hoogste waarde 26,9% in 2006 en als laagste waarde 17,3% in 2010.

Het percentage Nederlandse jongeren dat aan de fitnorm voldoet, stijgt in de periode 2006-2010 fors, van 27,4% naar 40,2%.

Het percentage Nederlandse jongeren dat aan de combinorm voldoet stijgt in 2010 naar bijna 50%.

Onderzoeksgegevens gemeente Voorst

In het najaar van 2007 heeft GGD Gelre-IJssel voor de tweede keer E-MOVO (Elektronische MOonitor en VOorlichting) uitgevoerd. Het doel van E-MOVO is om inzicht te krijgen in de gezondheid, het welzijn en de leefstijl van jongeren (klas 2 en 4 van het voortgezet onderwijs).

De resultaten van dit onderzoek geven aan dat tenminste 11% van de jongeren in de gemeente Voorst te weinig bewegen (minder dan 7 uur per week) en dus niet voldoen aan de NNGB. Overigens is niet gezegd dat 89% wel voldoet aan de NNGB omdat deze norm uitgaat van dágelijks minimaal één uur bewegen. In de regio Gelre-IJssel beweegt 16% minder dan de NNGB norm. In de gemeente Voorst bewegen jongeren dus meer dan in regio Gelre-IJssel en landelijk. De meeste jongeren in Voorst (93%) gaan lopend of op de fiets naar school; 74% van de jongeren is lid van een sportvereniging of –club. Meisjes en vmbo-leerlingen bewegen vaker te weinig dan jongens en havo/vwo-leerlingen.

1.4. GEWICHT JONGEREN

Algemeen

Overgewicht ontstaat wanneer de balans tussen eten en bewegen is verstoord. De ontwikkelingen op het gebied van overgewicht zijn zorgwekkend. Landelijk is het aantal jongeren met overgewicht de laatste decennia verdubbeld, overgewicht komt op steeds jongere leeftijd voor, en de mate van overgewicht neemt toe. Er is een toename te zien van het aantal jongeren met diabetes als gevolg van overgewicht.

Overgewicht, met name tijdens de adolescentie, is een belangrijke voorspeller voor overgewicht op volwassen leeftijd. Indien iemand eenmaal overgewicht heeft, is het moeilijk om dat weer kwijt te raken. Daarom zal het streven moeten zijn om te voorkomen dat iemand overgewicht ontwikkelt. Dat kan enerzijds door de lichamelijke activiteit te stimuleren en anderzijds door aandacht te besteden aan gezonde voeding.(GGD)

Onderzoeksgegevens gemeente Voorst

Via de preventieve gezondheidsonderzoeken beschikt GGD Gelre-IJssel over betrouwbare gegevens over lengte en gewicht van tweedeklassers in het voortgezet onderwijs. Hieruit blijkt, dat in het schooljaar 2007-2008 16% van de tweedeklassers uit de gemeente Voorst overgewicht heeft. In de regio Gelre IJssel is dit 18%. Landelijk heeft 14% van de kinderen (2-21 jaar) overgewicht (POLS, 2010).

1.5. ALCOHOLGEBRUIK JONGEREN

Uit het E-MOVO onderzoek van de GGD blijkt dat in de gemeente Voorst het alcoholgebruik onder jongeren groter is dan elders in de regio Gelre-IJssel.

Bij een nalevingsonderzoek in 2011 op basis van 'mysteryshopping' werd op alle onderzochte plekken in de gemeente (waaronder sportverenigingen) alcohol verkocht aan jongeren.

2. VOLWASSENEN (19-65 JAAR)

2.1. BEWEEGGEDRAG VOLWASSENEN

Volwassenen in gezinnen met jonge kinderen blijken veelal met sporten te stoppen. Hiervoor kan gezinssport een oplossing bieden.

Landelijke gegevens

Uit de TNO monitor bewegen in Nederland (2000-2010) blijkt;

Het percentage volwassen Nederlanders dat aan de Nederlandse Norm Gezond Bewegen (NNGB) voldoet, steeg tussen 2002 en 2009 van 44% naar 61%. In 2010 is een teruggang te zien.

Het percentage volwassen Nederlanders dat aan de fitnorm voldoet, is vrij stabiel en schommelt sinds 2002, met uitzondering van een dip in 2007, rond de 20%.

Het percentage Nederlanders dat aan de combinorm voldoet en dus voldoende lichaamsbeweging heeft, steeg tussen 2002 en 2009 van 52% naar 68%. In 2010 is een geringe teruggang te zien.

Onderzoeksgegevens gemeente Voorst

GGD Gelre-IJssel

In het najaar van 2008 heeft GGD Gelre-IJssel onderzoek gehouden onder de volwassen bevolking van 19 tot 65 jaar in de regio. In de gemeente Voorst zijn 502 vragenlijsten ingevuld waaruit blijkt dat 75% van de volwassenen voldoet aan de NNGB. Meer vrouwen dan mannen voldoen aan de beweegnorm. Er is ook gevraagd naar de mate van beweging op het werk en in de vrije tijd. 34% van de volwassenen doet hoofdzakelijk zittend werk, terwijl de overige volwassenen (67%) (tenminste enige) beweging krijgen op het werk. In de vrije tijd is 2% van de volwassenen nauwelijks lichamelijk actief en 17% af en toe lichamelijk actief; de overige volwassenen (81%) zijn gemiddeld tot zeer actief in de vrije tijd.

Gelderse Sportfederatie

Uit de sportmonitor van de Gelderse Sportfederatie 2011 blijkt dat 67.1 % van de volwassenen in de gemeente Voorst voldoen aan de combinorm. 55% van deze mensen voldoet aan de NNGB norm en 35% voldoet aan de fitnorm.

De top 5 van sporten bij de onderzochte groep is; 1) hardlopen, joggen, trimmen; 2) fitness, conditie; 3) wielrennen, tourfietsen, mountainbiken ; 4) wandelsport; 5) schaatsen. Opvallend resultaat van dit onderzoek is dat bij de top 5 van de sporten geen enkele teamsport zit.

Dit komt overeen met de landelijke trend dat steeds meer mensen sporten op een zelf gekozen moment in minder in organisatieverband.

2.2. GEWICHT VOLWASSENEN

De mate van overgewicht is in dit onderzoek van de GGD berekend op basis van door de respondenten opgegeven informatie over hun lengte en gewicht (BMI). In de gemeente Voorst heeft 37% van de volwassenen overgewicht en 9% obesitas (ernstig overgewicht). Mannen hebben vaker (ernstig) overgewicht dan vrouwen. Ook neemt het percentage volwassenen met overgewicht toe naarmate de leeftijd hoger wordt. In de regio Gelre-IJssel heeft 46% van de

volwassenen overgewicht (11% obesitas). Landelijk heeft ruim de helft van de bevolking overgewicht en 14% obesitas (Hartstichting).

3. SENIOREN

3.1. BEWEEGGEDRAG EN GEWICHT SENIOREN (65 JAAR EN OUDER)

Landelijke gegevens

Het aantal senioren dat sport, is landelijk toegenomen. Dagelijks bewegen bij senioren helpt langer vitaal te blijven, het gewicht onder controle te houden, het vermindert de kans op valongevallen en bevordert de zelfredzaamheid.

Uit het trendrapport bewegen gezondheid van TNO (2008/2009) blijkt:

In 2000 voldeed 42% van de 65-plussers aan de NNGB. In de periode 2000-2009 is dit opgelopen tot 53%.

Het percentage senioren dat aan de Fitnorm voldoet is relatief laag en in de periode 2000-2009 nauwelijks gestegen (van 9% naar 10%).

Het percentage senioren dat aan de Combinorm voldoet is de afgelopen 10 jaar opgelopen van 44% in 2000 naar 58% in 2009

Ook het percentage inactieve senioren (minstens een half uur matig intensief bewegen op geen enkele dag) is teruglopen, maar nog steeds relatief hoog. Risicogroepen voor onvoldoende bewegen vormen senioren die 75 jaar of ouder zijn, senioren die niet sporten en senioren met één of meerdere chronische aandoeningen.

Onderzoekgegevens gemeente Voorst

In het najaar van 2010 in de regio Gelre-IJssel een onderzoek (met vragenlijst) uitgevoerd onder zelfstandig wonende 65-plussers. Inzicht in de gezondheidssituatie van 65-plussers is van belang, omdat het aantal 65-plussers de komende jaren verder in omvang zal toenemen en ook in de gemeente Voorst is het aantal senioren de laatste 10 jaar met 20% toegenomen.

De meeste 65-plussers in de gemeente Voorst (66% van de mannen en 61% van de vrouwen) geven aan minimaal 5 dagen per week een half uur matig intensief te bewegen, zoals fietsen, wandelen of tuinieren. Zij voldoen daarmee aan de Nederlandse Norm Gezond Bewegen. De belangrijkste redenen om niet méér te bewegen dan men nu doet, zijn: 'ik beweeg al voldoende' (72%) en in mindere mate 'een lichamelijke beperking hebben' (19%).

In de gemeente Voorst heeft 53% van de mannen en 45% van de vrouwen van de 65-plussers overgewicht. In de regio Gelre-IJssel heeft 45% overgewicht.

4. BEWEEGGEDRAG EN GEWICHT VAN MENSEN MET EEN BEPERKING

MEE Veluwe heeft in opdracht van de gemeente Voorst in 2007 een vraaginventarisatie uitgevoerd. De inventarisatie richtte zich op vrijetijdsbesteding door mensen met een beperking. Het beeld dat uit de antwoorden komt, is er één van diversiteit en individualiteit. Er is niet één activiteit aan te wijzen waar meer vraag naar is, dan naar anderen. De overeenkomst zit juist in de verscheidenheid. Dit geldt zowel voor de volwassenen als de jeugd.

Uit de inventarisatie blijkt dat de respondenten deelnemen aan verschillende activiteiten (waarvan een groot deel sport). Hoe vaak mensen deelnemen is niet onderzocht. Er is behoefte aan nieuwe activiteiten. Ook is er behoefte aan een overzicht van de beschikbare activiteiten, zodat men de gevraagde activiteiten beter kan vinden. Dit kan zijn binnen de gemeente zelf of in nabijgelegen gemeenten van de Stedendriehoek.¹³

Op het gebied van randvoorwaarden zien we vragen op het gebied van vervoer, financiële middelen, begeleiding en maatjes. De vraag naar vervoer van en naar activiteiten is groot. Dit geldt voor de activiteiten binnen de gemeente Voorst, maar ook om buiten de gemeentegrenzen te kunnen recreëren binnen de Stedendriehoek. Hiervoor zijn al faciliteiten (zie ook www.vrijtijdsportaal.nl waarop MEE-Veluwe activiteiten plaatst voor mensen met een beperking). Aanvullend zou onderzocht kunnen worden of dit voldoet aan de vraag. Begeleiding van individuele mensen met een beperking naar en tijdens reguliere en speciale activiteiten, lijkt een belangrijk uitgangspunt om verder te ontwikkelen. Dit wordt zowel door de jeugd als volwassenen aangegeven als een belangrijke randvoorwaarde bij deelname aan vrijetijdsactiviteiten.

Voor mensen die boven de bijstandsnorm zitten is het vaak te duur om aangepaste sportattributen aan te schaffen, ze zijn vaak niet in staat een volledig inkomen te verwerven en krijgen geen bijdrage vanuit de WMO.

Er zijn gegevens over het beweeggedrag van mensen met een beperking in de gemeente Voorst.

¹³ vrijetijdsactiviteiten voor mensen met een beperking in Gelderland vind je op www.vrijtijdsportaal.nl